2021.046

Archeologienota Oostrozebeke Molstenstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Sander DEBRABANDERE en Paulien FONTEYN

9-3-2021

Titel: Archeologienota Oostrozebeke Molstenstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke, Sander Debrabandere en Paulien Fonteyn

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2021B426

Intern projectnummer: 2021.046

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Oostrozebeke, Molstenstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 78146,43 en Y: 181654,12; X: 78692,89 en Y: 181938,24

Oppervlakte plangebied: 7219m²

Kadastergegevens: Oostrozebeke, afdeling Oostrozebeke, Sectie B perceel 333L en 335E (zie figuur 6)

Topografische kaart: zie figuur 4 en 5

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Sander Debrabandere (assistent-archeoloog), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 09/03/2021

© Acke & Bracke bv, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING 4

1.1. WETTELIJK KADER 4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT 4
1.2.1. VRAAGSTELLING 4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN 4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE 5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE 5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK 6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN 6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING 6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN 6

2. BUREAUONDERZOEK 7

2.1. HUIDIGE TOESTAND 7
2.2. GEPLANDE WERKEN 8
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING 10
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING 10
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING 12
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING 15
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING 16
2.4. HISTORISCHE SITUERING 19
2.4.1. ALGEMEEN 19
2.4.2. PLANGEBIED 19
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING 27

3. SYNTHESE 28

3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON 28
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK 29
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM 30
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM 30
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN 31

4. SAMENVATTING 34

5. BIBLIOGRAFIE 37

6. BIJLAGES 38

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Oostrozebeke Molstenstraat (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.[1] Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt[2], de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius[3], een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.[4] Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.[5]

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

[1] https://cai.onroerenderfgoed.be/

[2] http://www.geopunt.be/kaart

[3] http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/

[4] http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/

[5] http://www.ngi.be/topomapviewer/

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

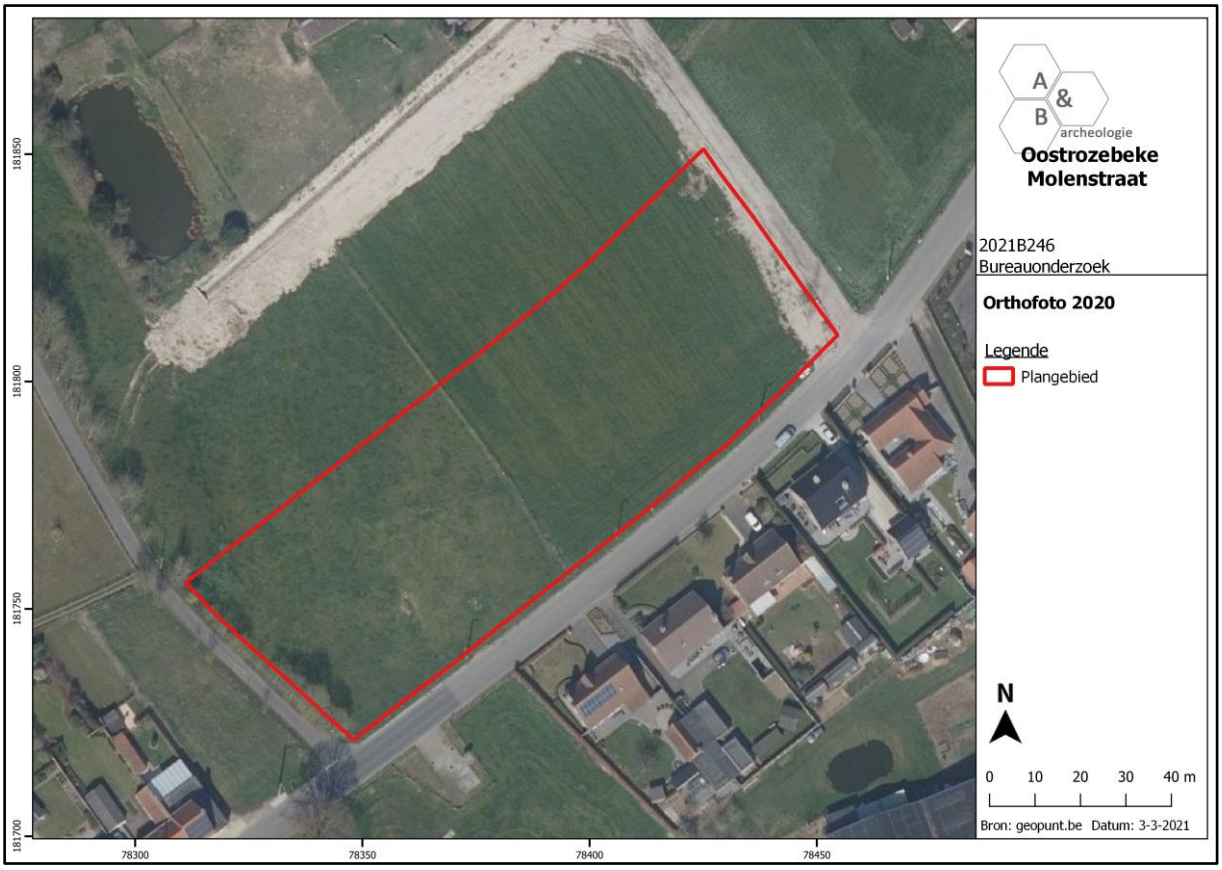
1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein, 7219m² groot, heeft een bijna rechthoekige vorm en grenst in het zuidoosten aan de Molstenstraat. Het plangebied is noordoost-zuidwest georiënteerd en is volledig in gebruik als landbouwgrond. Op de luchtfoto van 2020 is te zien dat er aan de noordoostelijke rand van het terrein werken aan de gang zijn voor het aanleggen van een nieuwe riolering in de grindweg die het plangebied aan deze kant begrenst.

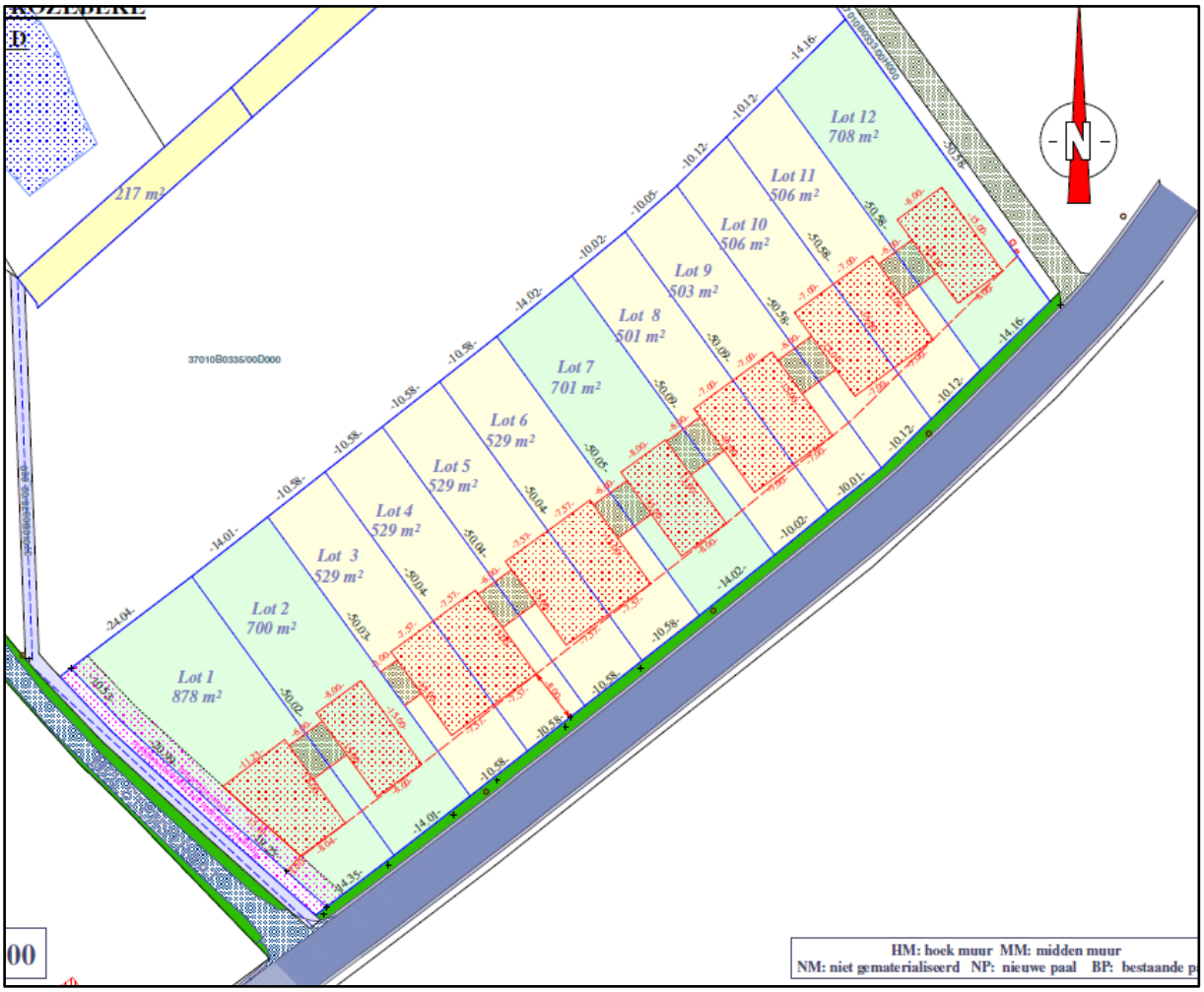

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2020 (bron: geopunt.be).

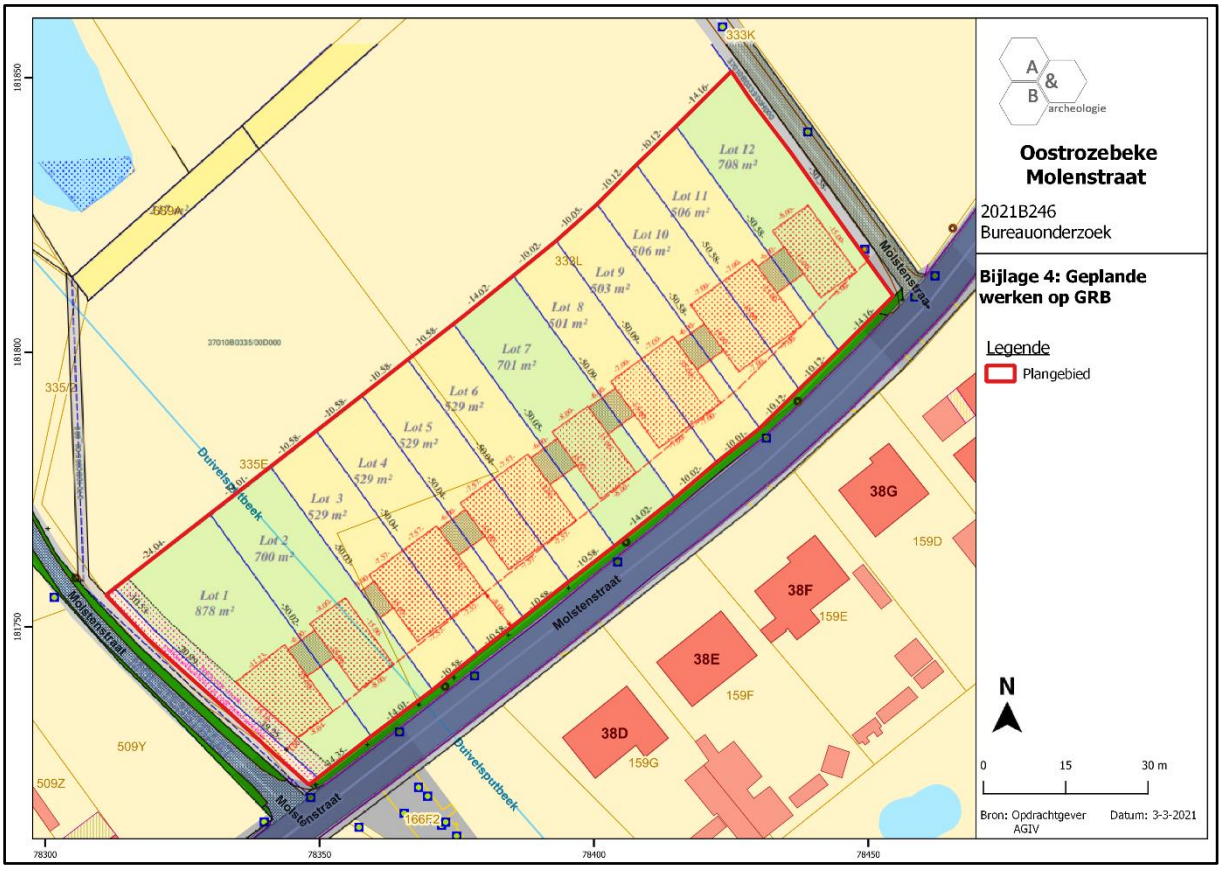
2.2. Geplande werken

Het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 12 bouwloten. Rond de woningen worden tuinen aangelegd, en wordt ruimte voorzien voor een carport. Er wordt geen nieuwe wegenis aangelegd, de woningen hebben rechtstreeks aansluiting op de Molstenstraat. In het zuidwesten wordt een strook van ca. 5m voorzien waar niet mag gebouwd worden en die deels dienst zal doen als erfdienstbaarheid voor onderhoud van de naastgelegen riolering, deze zone is ca. 250m² groot.

Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op bijna het volledige terrein: het bouwrijp maken van de landbouwgronden, de bodemingrepen voor de aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond.

Figuur 2 Ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

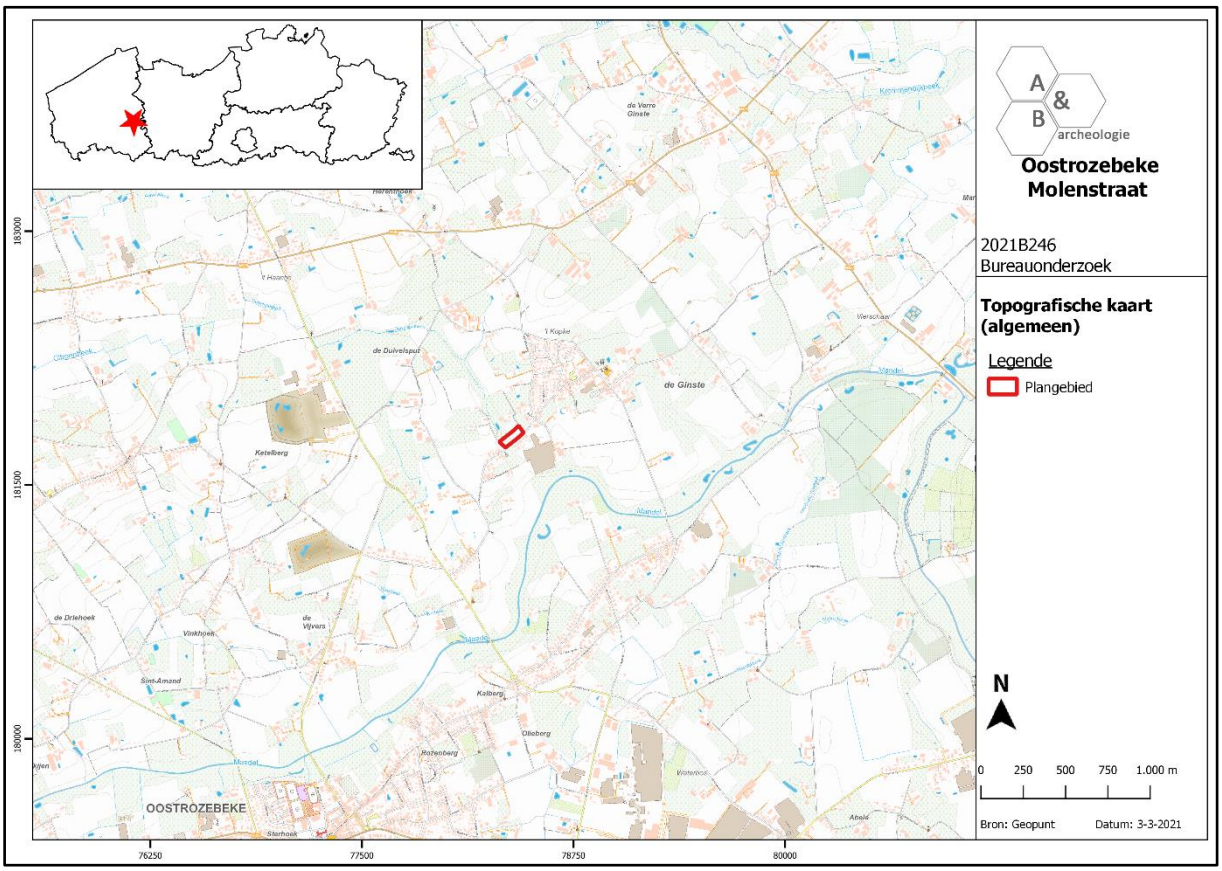

Figuur 3 Geplande werken geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).

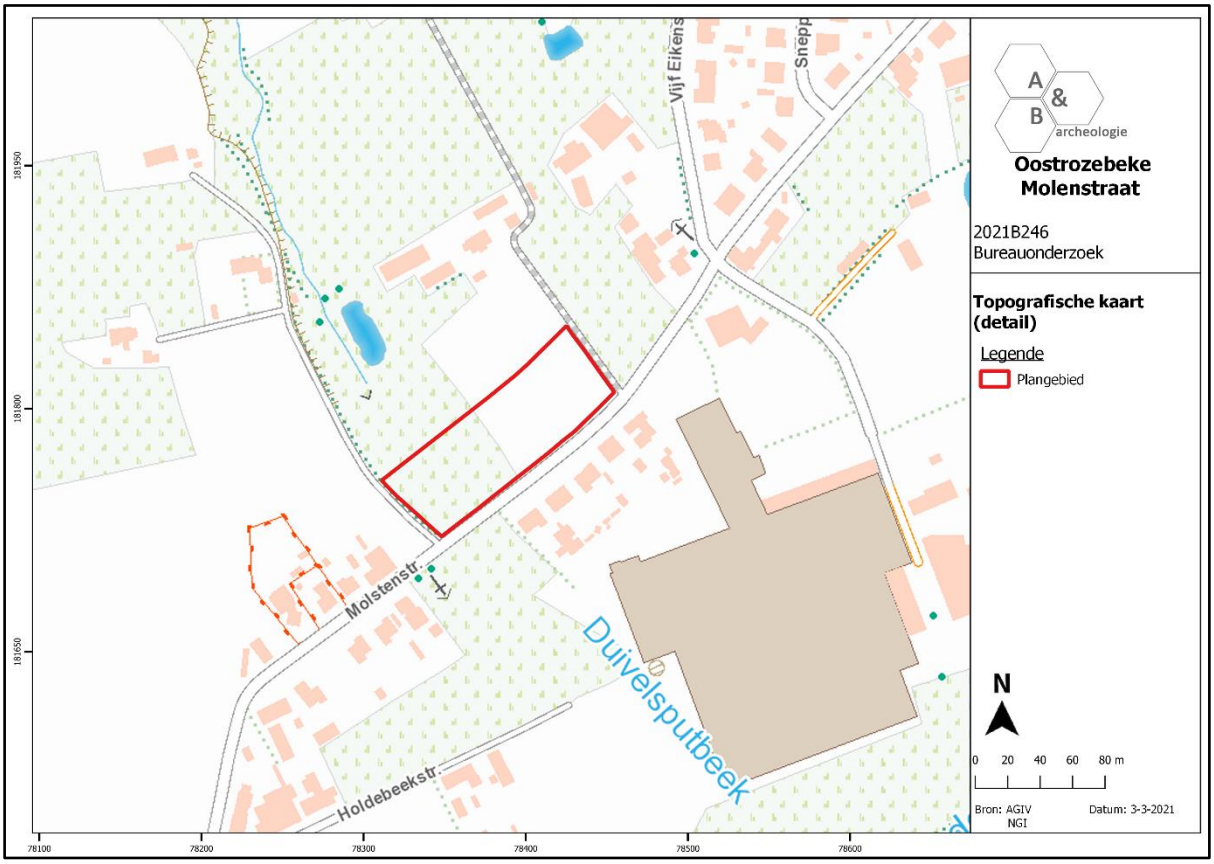
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

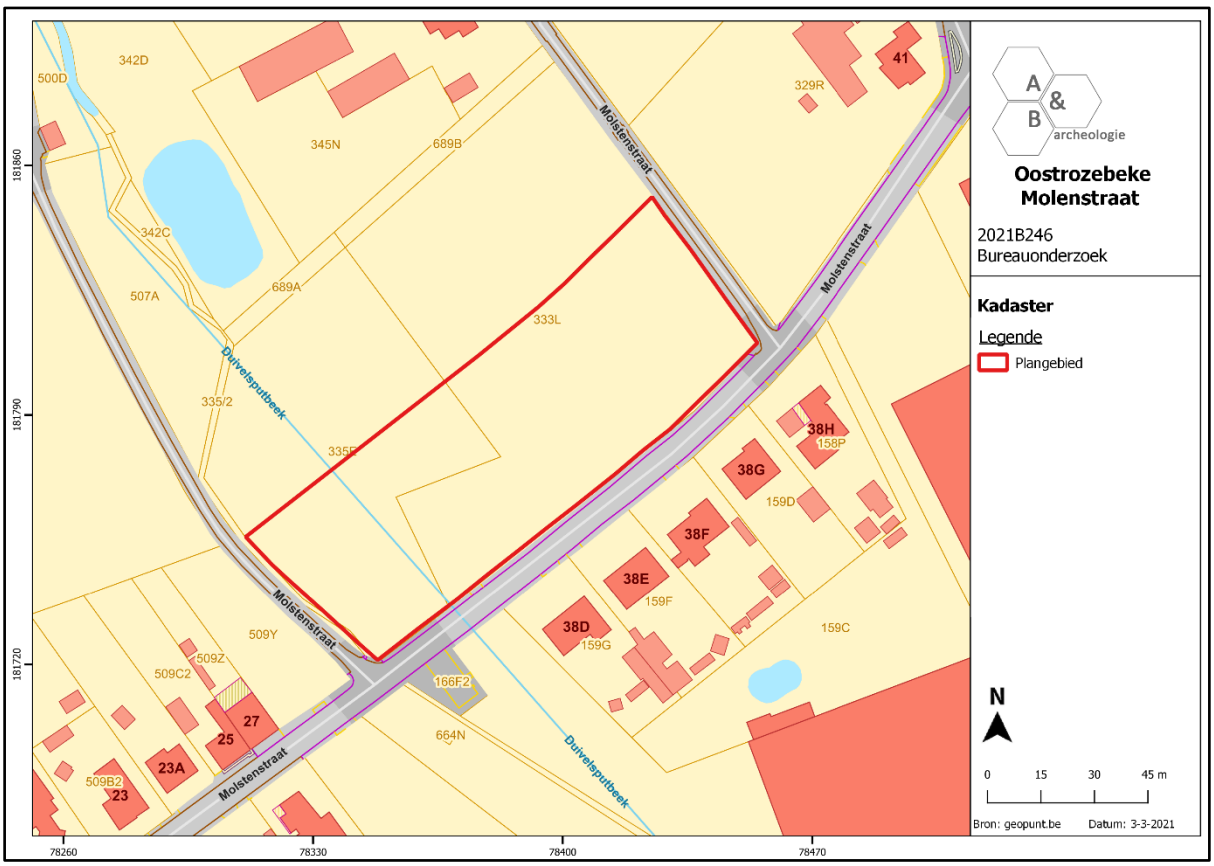
Oostrozebeke is gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vaanderen en grenst in het zuidwesten aan Ingelmunster, in het westen aan Meulebeke, in het noorden aan Tielt, in het noordoosten aan Dentergem, in het oosten aan Wielsbeke, in het zuidoosten aan Ooigem (deelgemeente van Wielsbeke) en in het zuiden aan Hulste (deelgemeente van Harelbeke). De dorpskern bevindt zich in het zuidelijke deel van het grondgebied van de gemeente; het plangebied ligt daar ca. 2,5km ten noordoosten van, in het gehucht de Ginste. Het terrein bevindt zich iets ten zuidwesten van de gegroepeerde bebouwing van dit gehucht, in een eerder landelijke omgeving met verspreide bebouwing en met aan de overzijde van de Molstenstraat een textielbedrijf. Op de bodemgebruikskaart van 2001 staat het plangebied aangeduid als 'Weiland' (geel) en 'Akkerbouw' (wit), wat overeenkomt met het huidige gebruik.

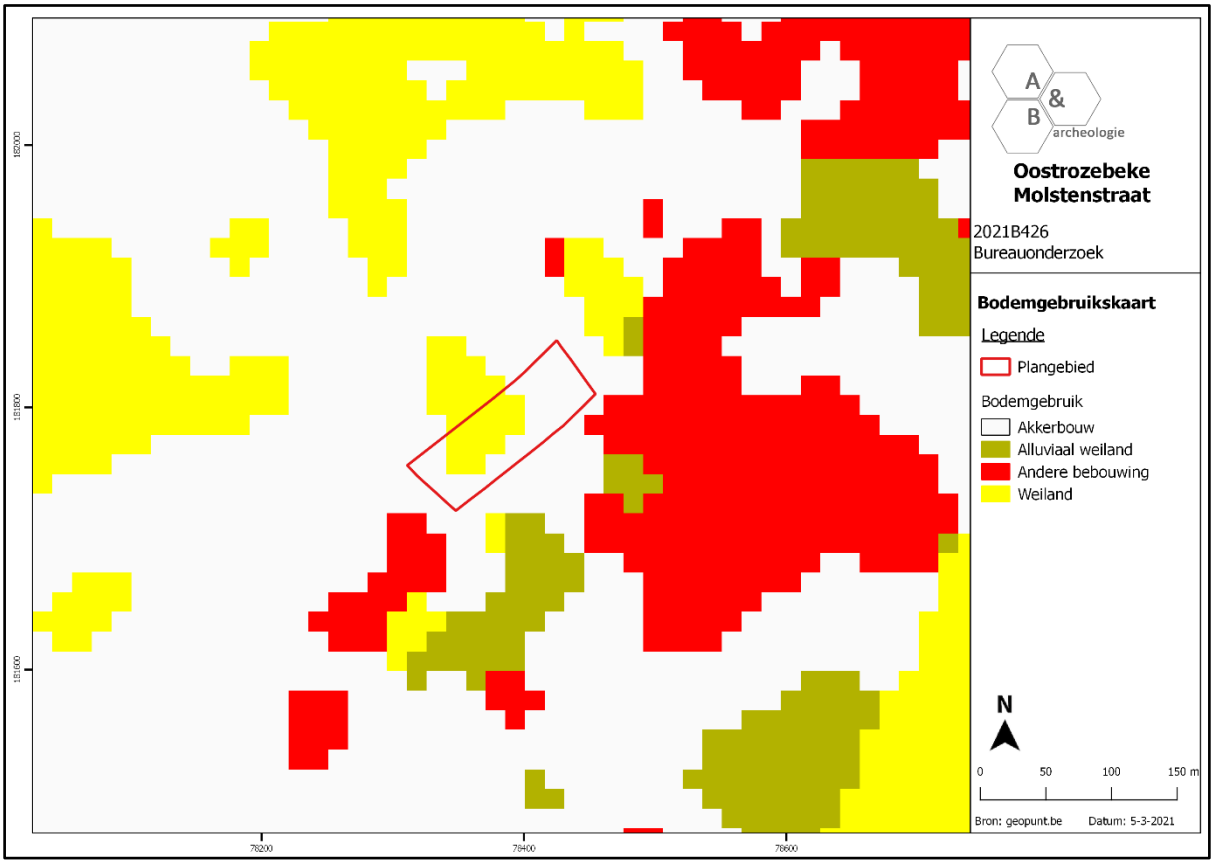

Figuur 4 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 5 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 6 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

Figuur 7 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

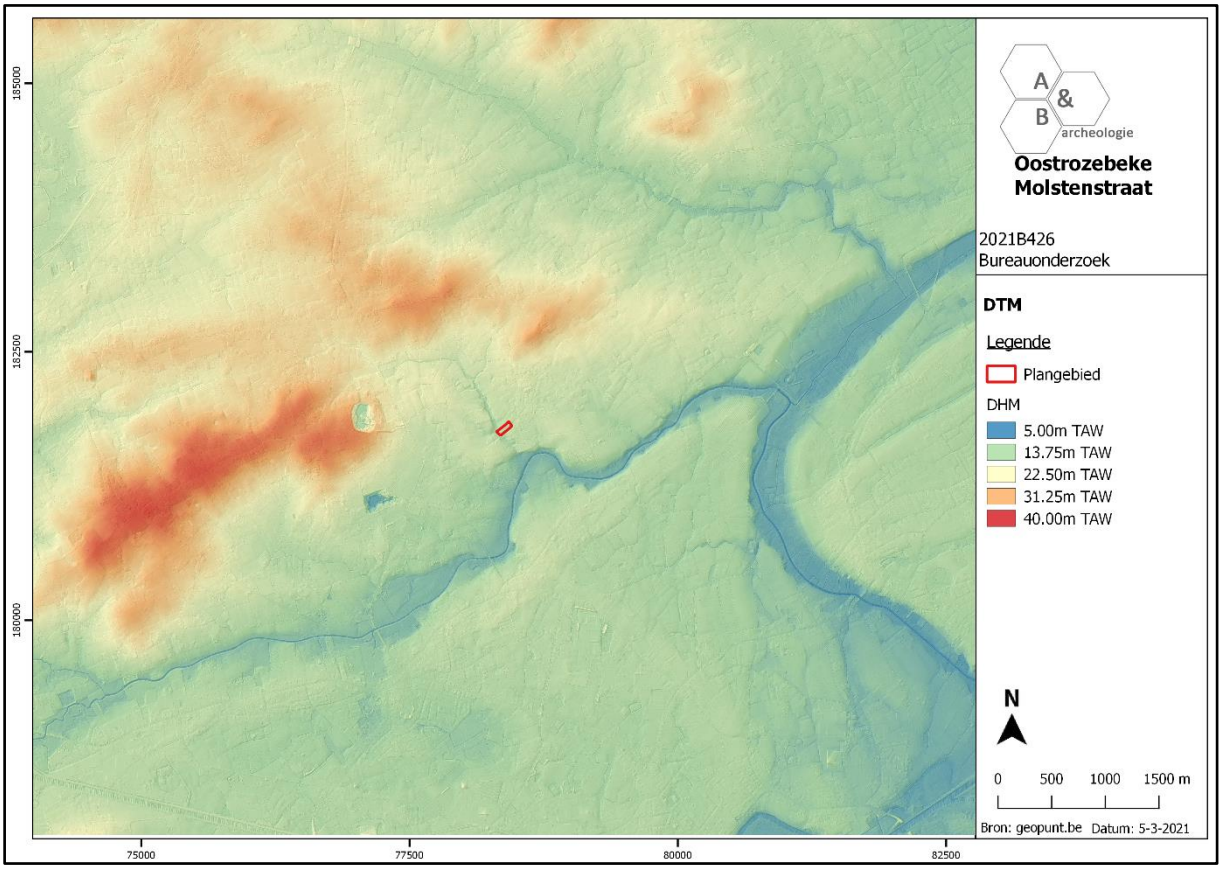
2.3.2. Landschappelijke situering[6]

Het noordelijke deel van Oostrozebeke behoort fysisch-geografisch tot het zandlemige plateau van Tielt. Het zuidelijke deel, een verre uitloper van het hoogland van Hulste, behoort tot het eveneens zandlemige land van Roeselare-Kortrijk. De dorpskern ligt op de zuidelijke rand van de dalsliert van de Mandel die het grondgebied als een kleine rivier van west naar oost doorkruist. Verder stroomafwaarts vormt de Mandel, samen met de Oude Mandelbeek een fossiele rivierloop van de Leie. Het oorspronkelijk sterke meanderpatroon van de Mandel wordt ingrijpend gewijzigd door ruilverkaveling. Het grondgebied heeft een golvend reliëf van ca. 10 meter tot ca. 31 meter boven de zeespiegel. Nabij Hoogleen, in het noordoosten van het grondgebied komt een topzone voor. De beekstelsels met kleine, smalle valleien, wateren in essentie oostwaarts af naar de Mandel.

Op het digitale hoogtemodel is te zien dat het plangebied is gelegen op de linkeroever van een beekvallei (de Duivelsputbeek) die van hogere gronden in het noordwesten afwatert naar de Mandel in het zuiden. Deze waterloop is op basis van het hoogtemodel langs de westelijke grens van het terrein te situeren, maar op de kadasterkaart wordt de loop ervan meer centraal in het plangebied aangeduid. De voorstelling op de kadasterkaart is echter niet de natuurlijke loop, maar de aanduiding

[6] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14713

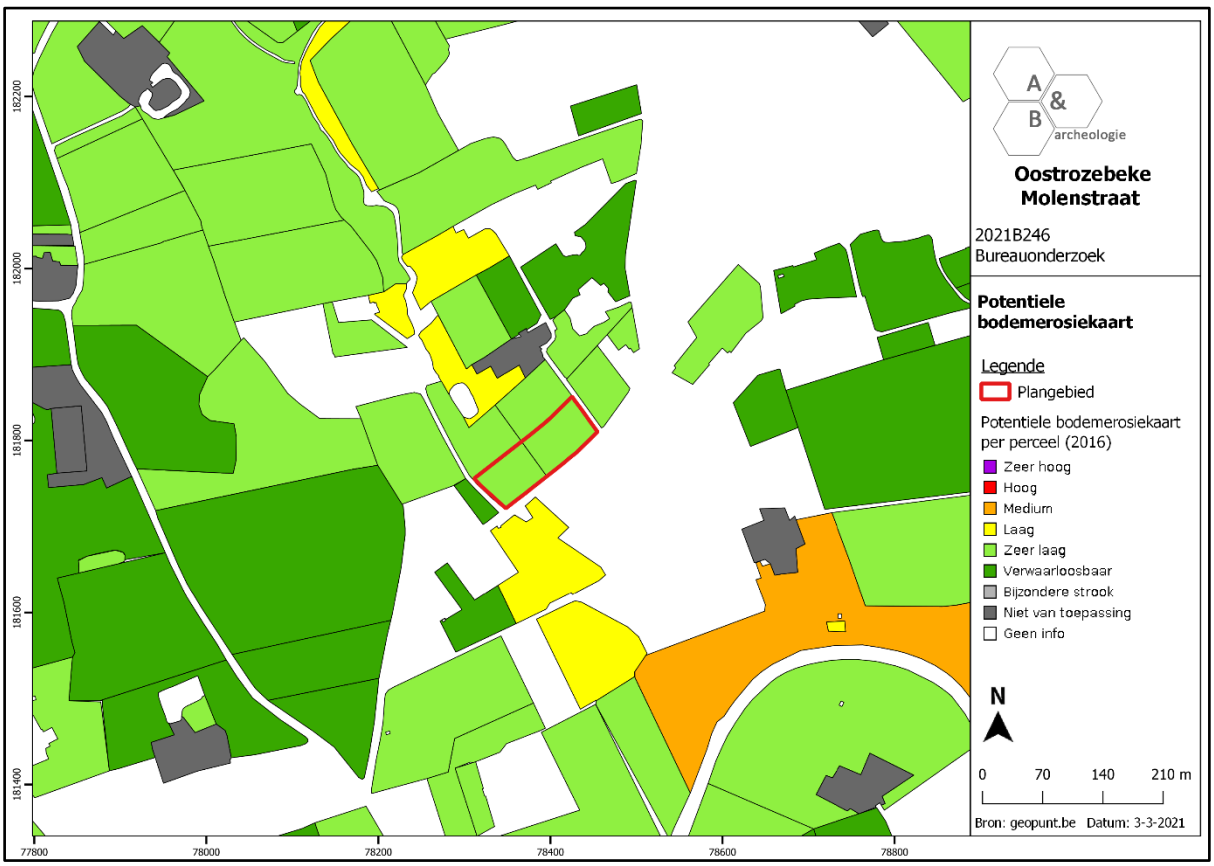
van een rechtgetrokken (ingebuisde?) loop. Het plangebied zelf is te situeren in een overgangszone tussen de hogere opduikingen in het noorden en noordwesten en de lagere vallei van de Mandel in het zuidoosten (op ca. 350m afstand). Het detail van het hoogtemodel toont dat het maaiveld in het noordoostelijke en centrale deel tamelijk vlak is (ca. +17,00 à +17,70m TAW), en dan tamelijk snel zakt naar +15,00 à +15,50m TAW in het zuidwestelijke deel van het plangebied. Het maaiveld in het zuidwestelijke deel kent een eerder geaccidenteerd verloop. Op de potentiële bodemerosiekaart wordt aan het plangebied een zeer lage erosiegraad toegekend.

Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

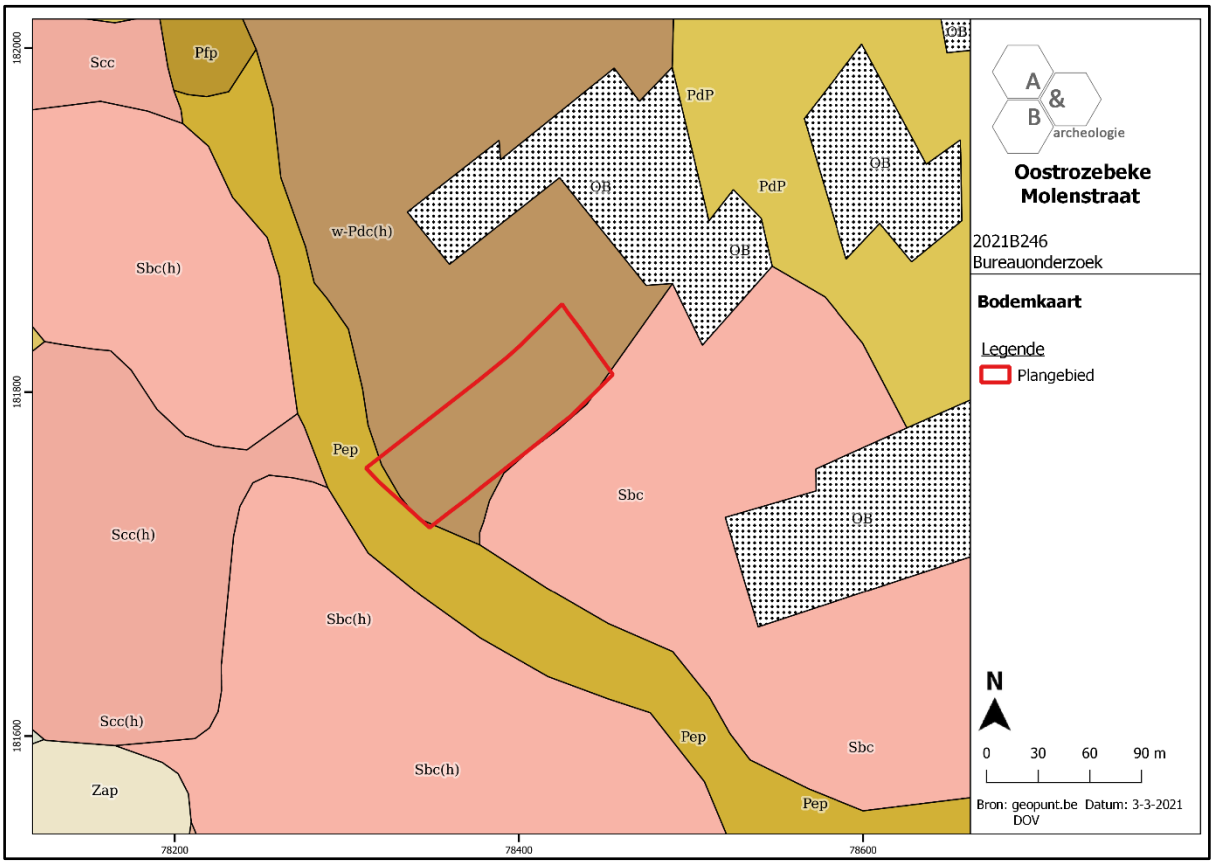

Figuur 10 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Op het plangebied wordt hoofdzakelijk een w-Pdc(h)-bodem gekarteerd: matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont, met klei-zand op geringe of matige diepte. De bouwlaag van deze gronden is zeer donker grijsbruin en humusrijk. Vanaf 30cm diepte is het materiaal bruin tot bleekbruin, meestal komen in deze horizont roestverschijnselen voor vanaf 40-60cm. De sterk verbrokkelde en gevlekte textuur B begint tussen 60 en 80cm. In vele gevallen is de klei aanrijkingshorizont bijna verdwenen en worden ijzerconcreties aangetroffen. Soms komt een zand- of leemsubstraat voor, in andere golvende gebieden waar Tertiair binnen boorbereik voorkomt is het een klei, of klei-zandsubstraat. De bodems lijden aan waterlast gedurende de natte seizoenen vooral bij leem, klei of klei-zandsubstraat. De waterhuishouding is gunstig in de zomer.

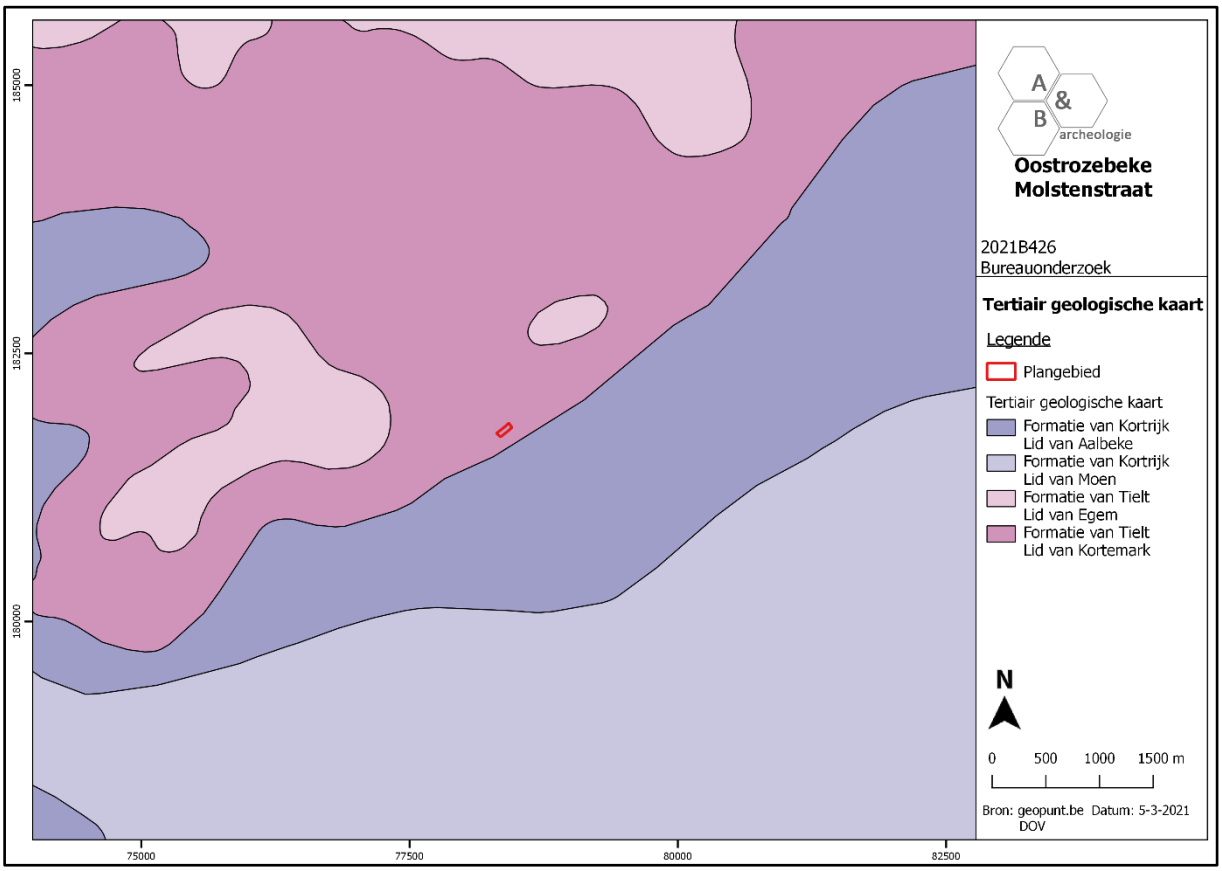
In het uiterste westen komt een Pep-bodem voor: een natte licht zandleembodem zonder profiel. Deze hydromorfe bodems hebben een reductiehorizont op licht zandleem. De bouwvoor, 20 - 30cm dik, vertoont reeds roestvlekken in een donker grijsbruine matrix. Tussen de humeuze bovengrond en het zand, leem, klei, klei-zand, mergel of veensubstraat komt doorgaans een niet humeuze zandiger laag voor. De roestverschijnselen beginnen intens onder de bouwvoor en de reductiehorizont begint tussen 100 en 120cm. De bodems hebben een waterlast in winter en lente. Ze zijn fris en vochthoudend in de zomer en drainage is noodzakelijk. Deze bodem komt overeen met de oorspronkelijke loop van de Duivelsputbeek.

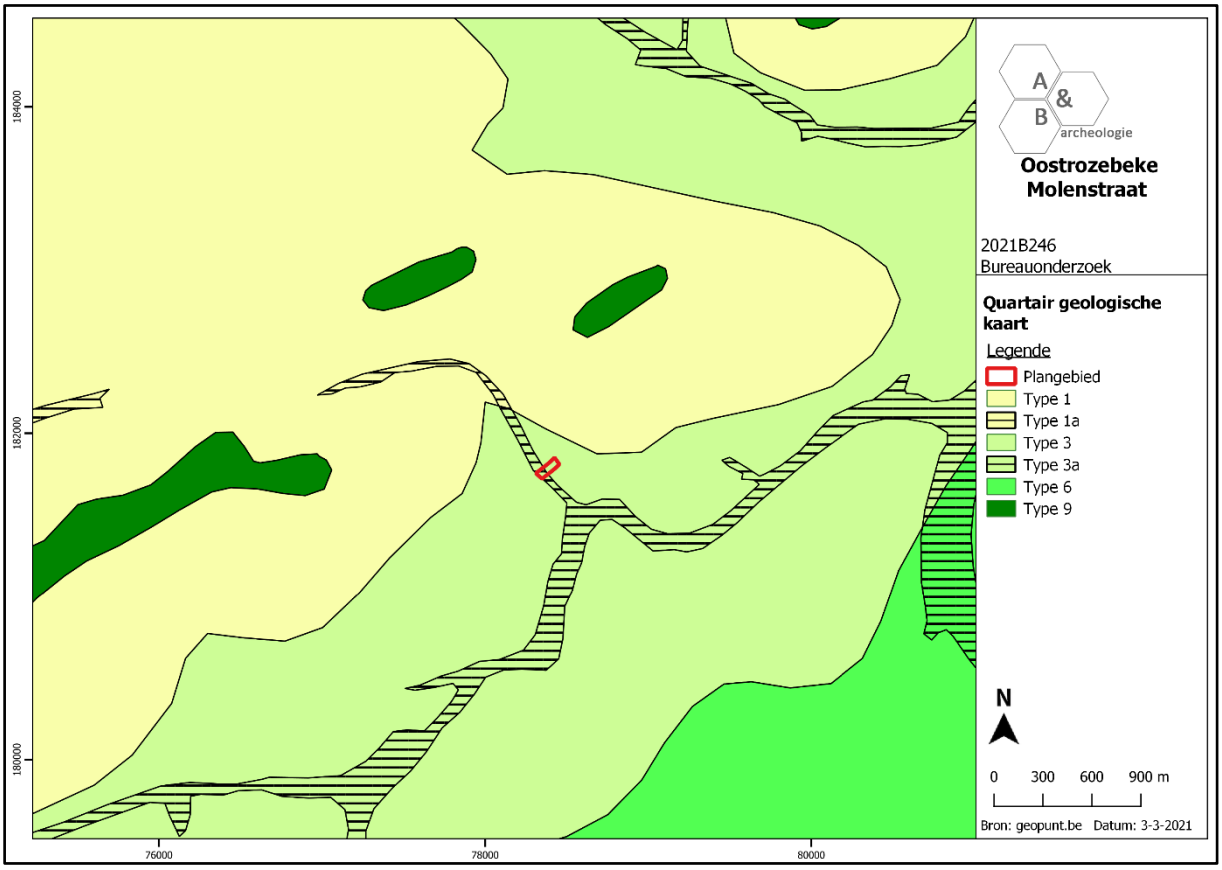

Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

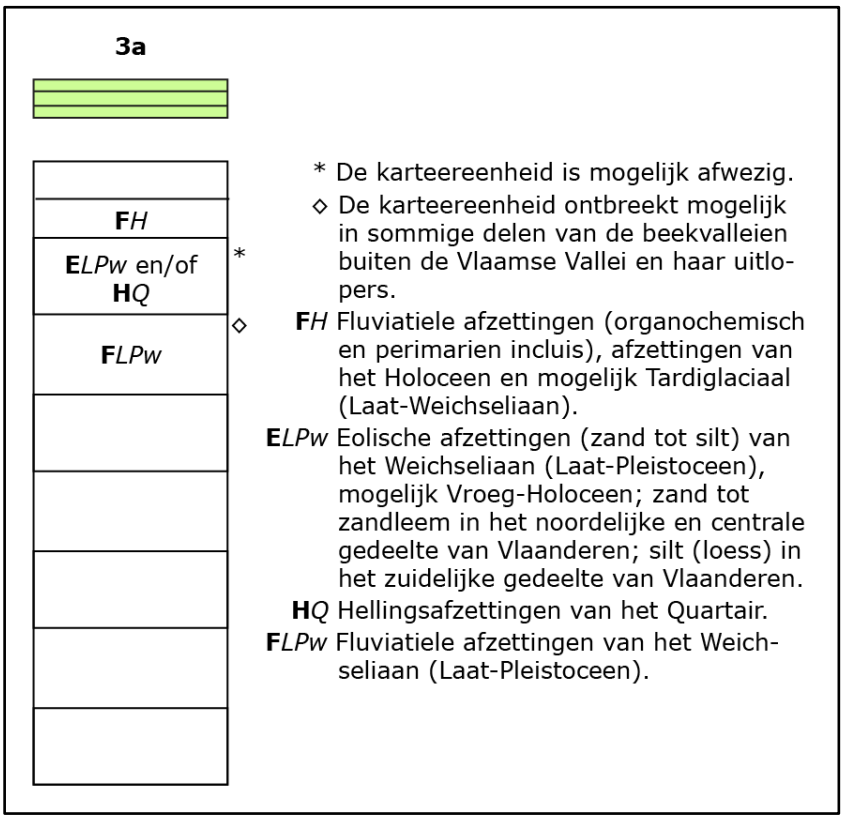
De Tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Tielt, Lid van Kortemark: grijze tot groengrijze klei tot silt, dunne banken zand en silt. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 3a in het westen (Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (3); dit komt overeen met de beekvallei van de Duivelsputbeek) en type 3 centraal en in het oosten (geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (3)). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

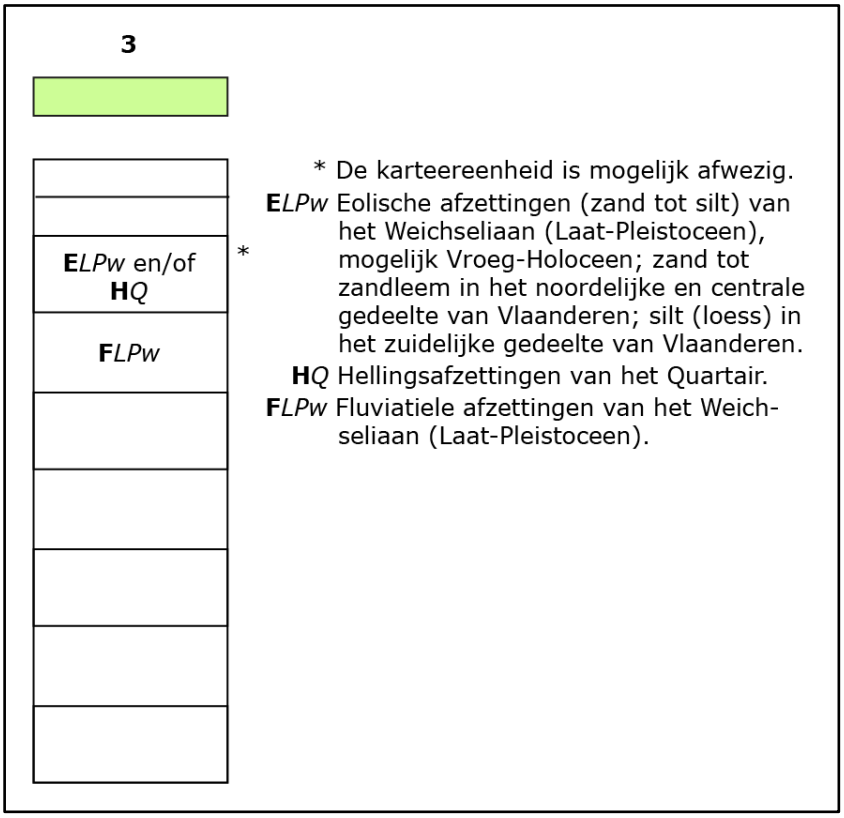

Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 15 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering

2.4.1. Algemeen[7]

De oudste schriftelijke vermelding van "Rosebecca" dateert van 1066, en in 1224 komt de schrijfwijze "Rosebeke" voor. De meest plausibele theorie stelt dat de naam van de heerlijkheid afkomstig is van een samenstelling van het Germaanse "rausa" (riet) en "baki" (beek), eventueel verwijzend naar de "Roosbeke", die stroomt van Hulste naar de Mandel, zoals in 1874 vermeld in het parochieboek van G.F. Tanghe. Tegenwoordig wordt de naam "Roosbeke" niet meer gebruikt ter aanduiding van een waterloop in de gemeente, maar wellicht komt deze beek overeen met de Ooigembeek-Hulstebeek, die nabij de Smallestokbrug in de Mandel vloeit. Het toponiem "Oostroosebeke" komt pas voor in 1544, dit om onderscheid te maken met Westrozebeke gelegen in het Ieperse. De parochie Oostrozebeke bestaat in ieder geval al in 946. In dat jaar wordt ene Gosewinus vermeld als pastoor.

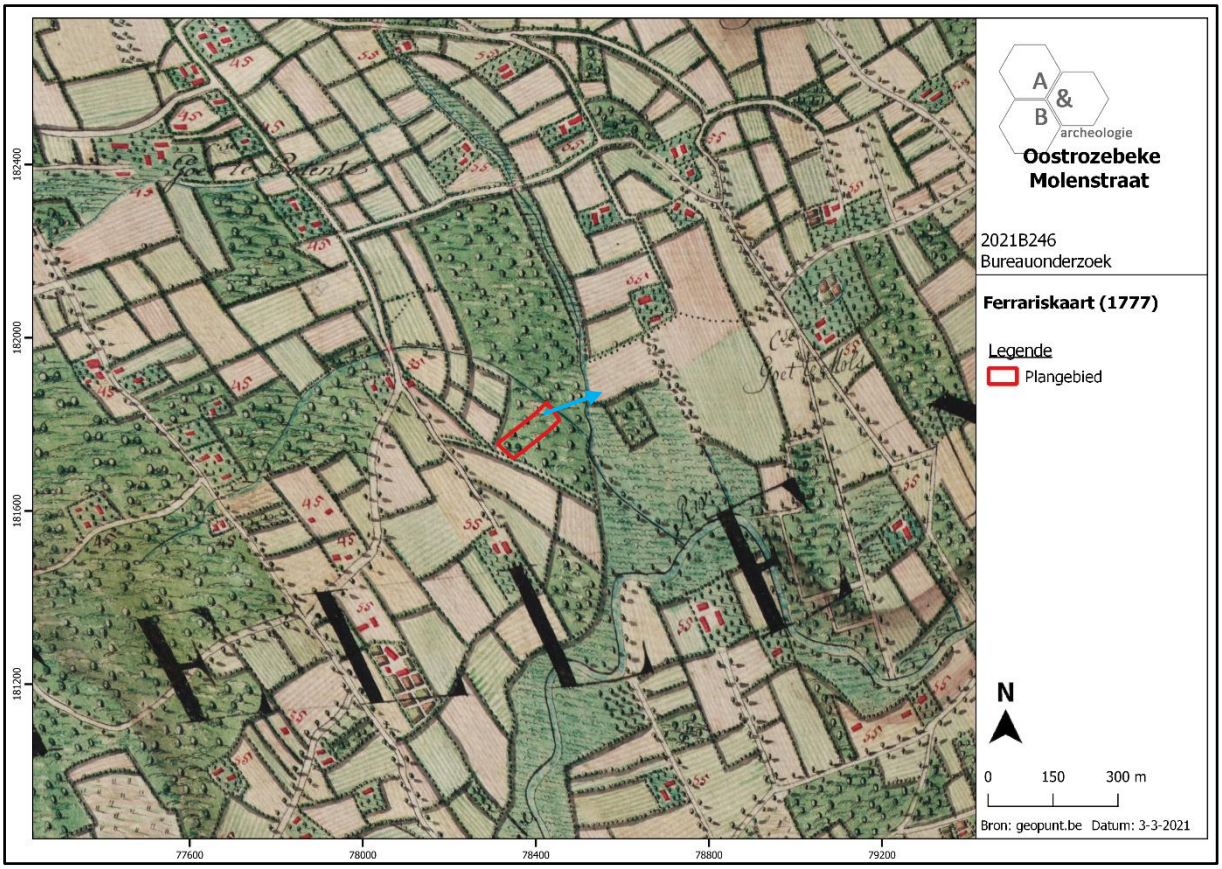
De dorpskern is echter ver verwijderd van het plangebied, dat aanleunt bij het gehucht de Ginste. In zijn "Flandria Illustrata" (1641) duidt Antonius Sanderus de Ginste en de Kalberg aan als de oudste wijken van Oostrozebeke. De toponiemen "Ginste" en "Kalberg" zijn mogelijk van Keltische oorsprong: de Ginste zou teruggaan op de Keltische samenstelling "Gunhesta" (gunna-hesta: wat gemaakt is van houten palen); Kalberg zou op zijn beurt afgeleid zijn van de Keltische samenstelling "Kalbergan" (Kalle-Bere-Hanna: een met paalwerk omheinde woonst ter bescherming tegen wilde dieren). Een andere, meer waarschijnlijke theorie zoekt de oorsprong van deze toponiemen echter in de late ontginning van deze wijken: het toponiem "Ginste" refereert dan aan een streekbenaming voor brem, gedijend op arme grond, terwijl "Kalberg" verwijst naar een hoger gelegen, zanderige en onbegroeide plaats te midden van een bosrijk gebied (een kale berg, als het ware). Het is niet ondenkbaar dat de eerste bewoning zich hier daadwerkelijk situeerde, maar dat deze hoger gelegen sites in een later stadium verlaten zijn ten voordele van lager gelegen, vochtigere, meer vruchtbare gronden. Landbouwontginningen van de eerste bewoners zijn wellicht te identificeren met kouterarealen. Op de hoge en droge plateaugronden ontwikkelen zich tussen de 7de en de 12de eeuw de kouters als eerste grote, permanent bewerkte stukken grond. Door gemeenschappelijk gebruik heeft dit landschap reeds vroeg een open karakter verkregen. Deze kouters hoorden bij het dorp (dorpskouters) of bij een grote hoeve of landbouwuitbating (hofkouters). Hun bestaan wordt bevestigd door enkele koutertoponiemen waarvan de locatie op heden meestal onbekend is: de "Brouwerijkouter", "Dalakkerkouter" of "Dulakkerkouter", "Groote kouter" (1846), "Heerentcoutere" (1653) "Kouterstraetje" (1846), "Mussche kouter" (16de eeuw). Op de Atlas der Buurtwegen (1845) is te zien dat de grootste kouters gelegen zijn tussen het "Groot Goed ter Mols" en de Mandel, in de omgeving van het "Goet van Nieuwenhove" en het "Goed ter Priems" en ten zuidoosten van de dorpskern, tot aan de grens met Wielsbeke.

2.4.2. Plangebied

De benaming Molstenstraat verwijst naar de historische herenhoeve z.g. Ter Mols. De oorsprong van de site z.g. "Groot Goet ter Mols" (Grotstraat nr. 5, ca. 600m ten noordoosten van het plangebied) gaat zeker terug tot de middeleeuwen. Pas in de 16de eeuw wordt het goed vermeld in documenten. In de 18de eeuw is er sprake van een tweede hoeve, z.g. " 't Kleen goed te Molst" (Boomgaardstraat

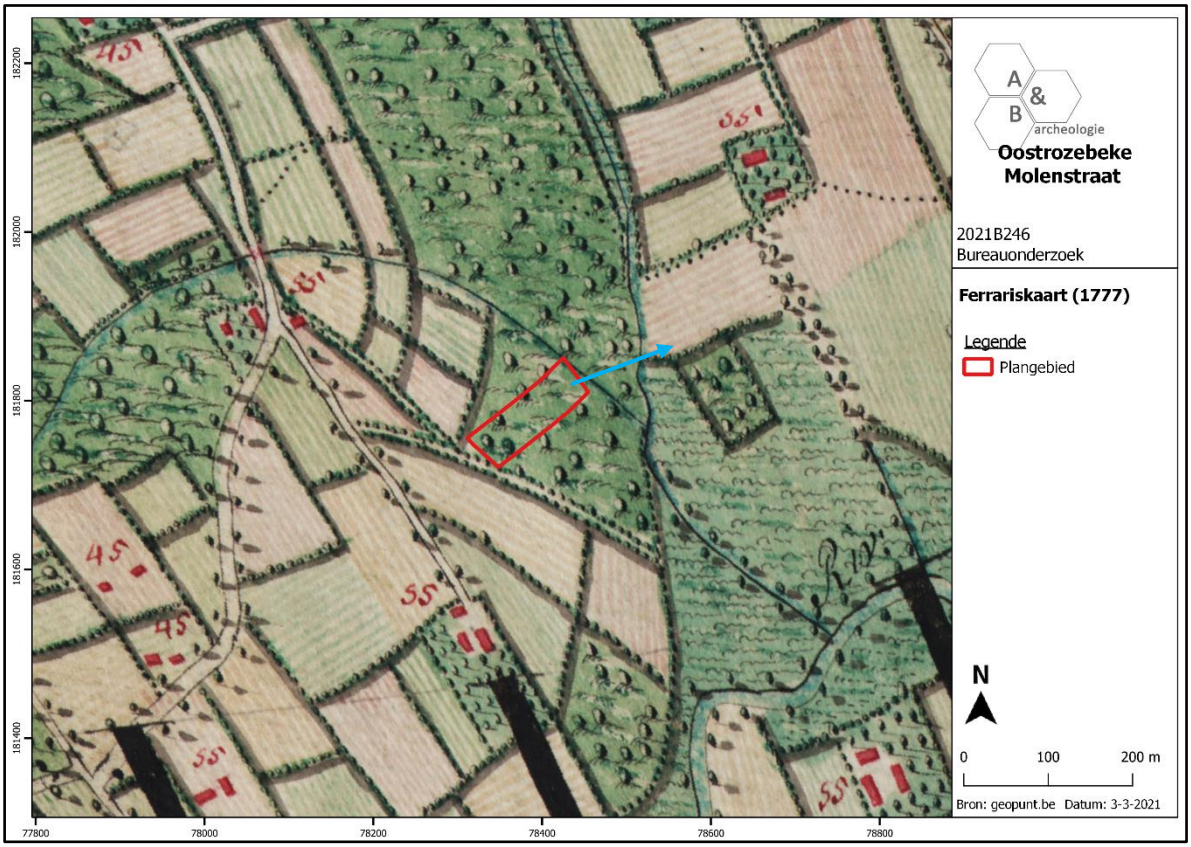
[7] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14713

nr. 9, ca. 800m ten noordoosten van het plangebied), op de kaart van 1642 staat hier een hoeve getekend.[8] De straat staat evenwel nog niet afgebeeld op de Ferrariskaart van ca. 1777, de oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied enigszins aan te duiden is. De projectie van het plangebied op deze kaart is echter niet 100% accuraat: het terrein wordt ten westen van de Duivelsputbeek gesitueerd, terwijl het er net ten oosten ervan ligt. Vermoedelijk is het terrein te situeren op landbouwgronden en/of (drassige) weilanden aan de andere zijde van de waterloop. Nabij wordt ook een bebost perceel aangeduid. In de omgeving is er verspreide bebouwing aanwezig. De Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is meer gedetailleerd: het huidige wegennet is herkenbaar, het terrein is net ten noorden van de Molstenstraat en net ten oosten van de Holdebeek (oude benaming voor de Duivelsputbeek) te situeren. Centraal op het terrein is 1 groot losstaand bouwvolume en 1 kleiner volume aanwezig, met een schuine oriëntatie ten opzichte van de straat. Deze gebouwen zijn tot en met de topografische kaart van 1910 duidelijk weergegeven. De rest van het terrein is onbebouwd, mogelijk is het westelijke deel van het terrein weiland in de beekvallei, en het andere deel landbouwgrond. Op de luchtfoto van 1971 is het hoofdvolume nog steeds aanwezig, met ten noorden ervan een 2de, kleiner volume. De luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003 tonen wat meer detail: rond de gebouwen is een tuin aanwezig, de rest van het terrein is in gebruik als landbouwgrond. Kort nadien wordt het gebouw afgebroken, op de luchtfoto van 2005-2007 is het terrein volledig in gebruik als landbouwgrond.

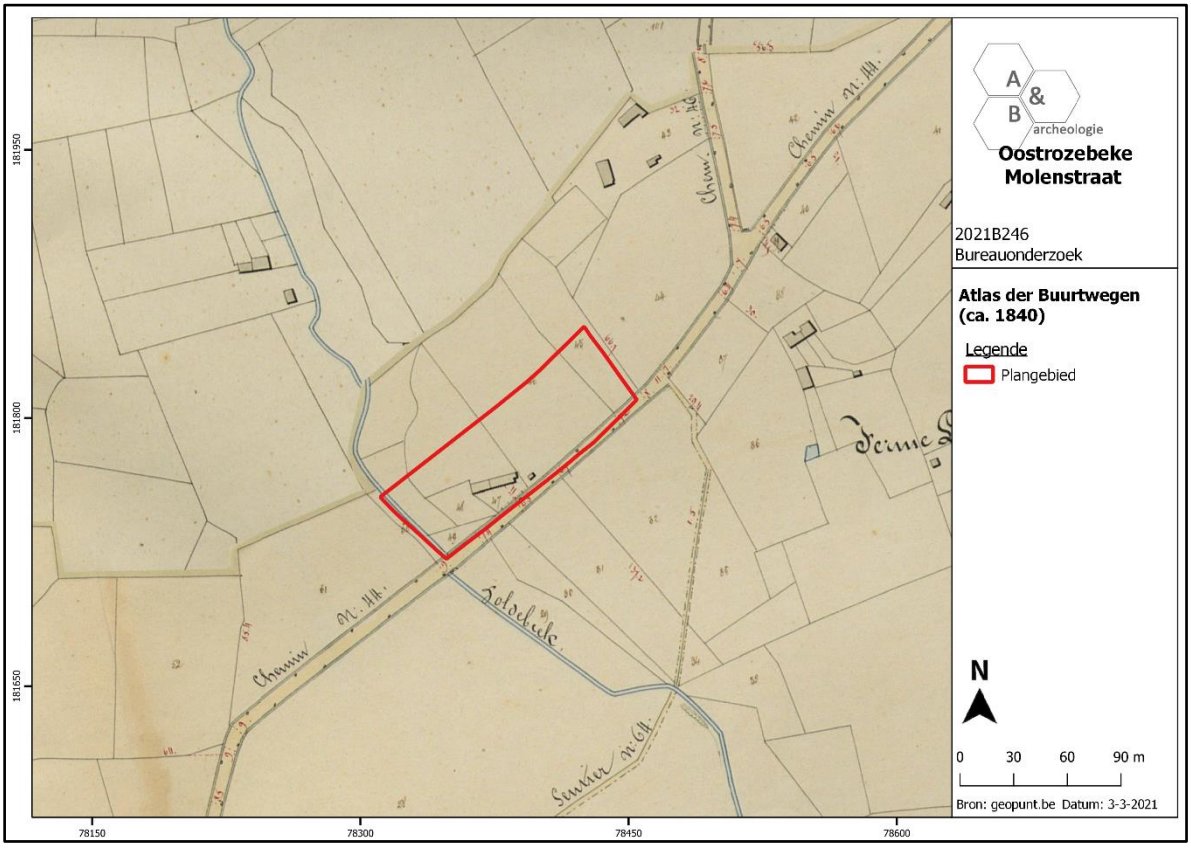

Figuur 16 Uitsnede uit de Ferrariskaart met benaderende aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). De projectie moet eigenlijk aan de andere kant van de waterloop gesitueerd worden.

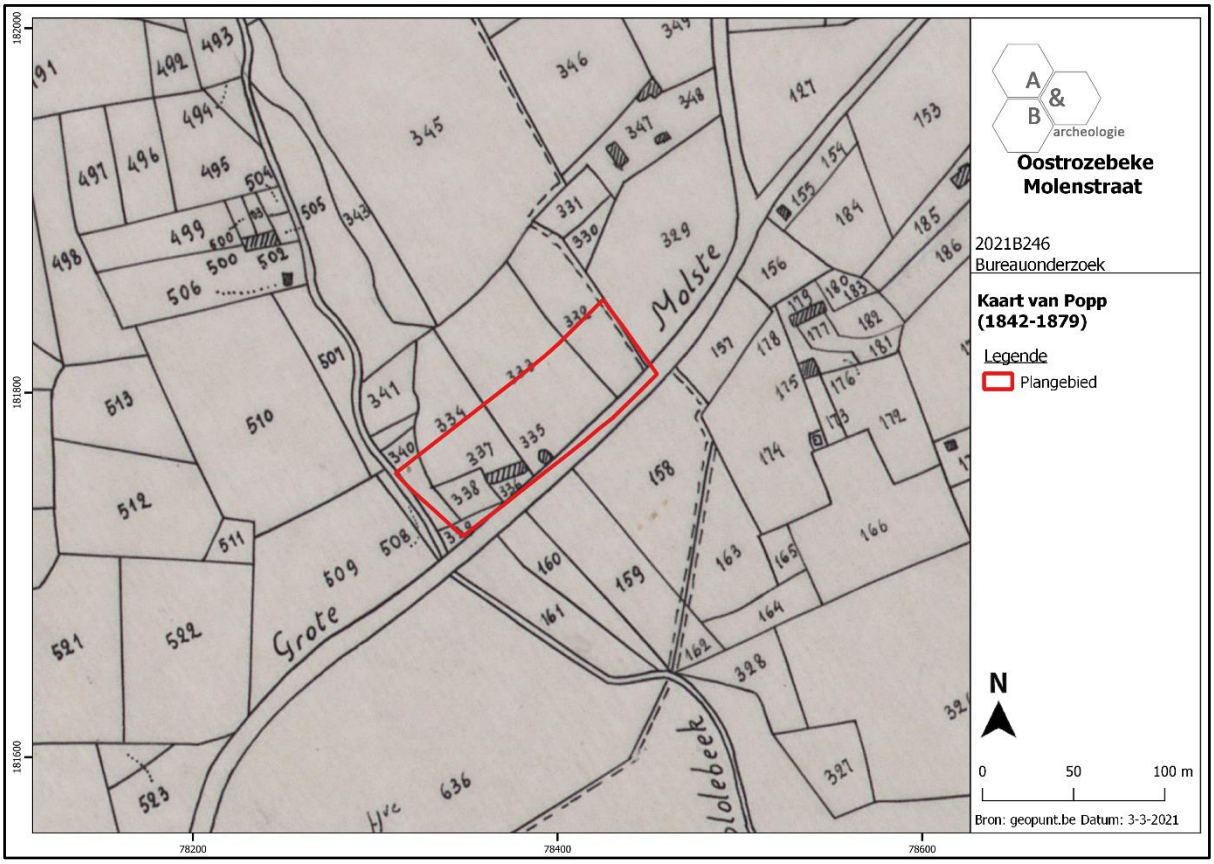
[8] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/11411

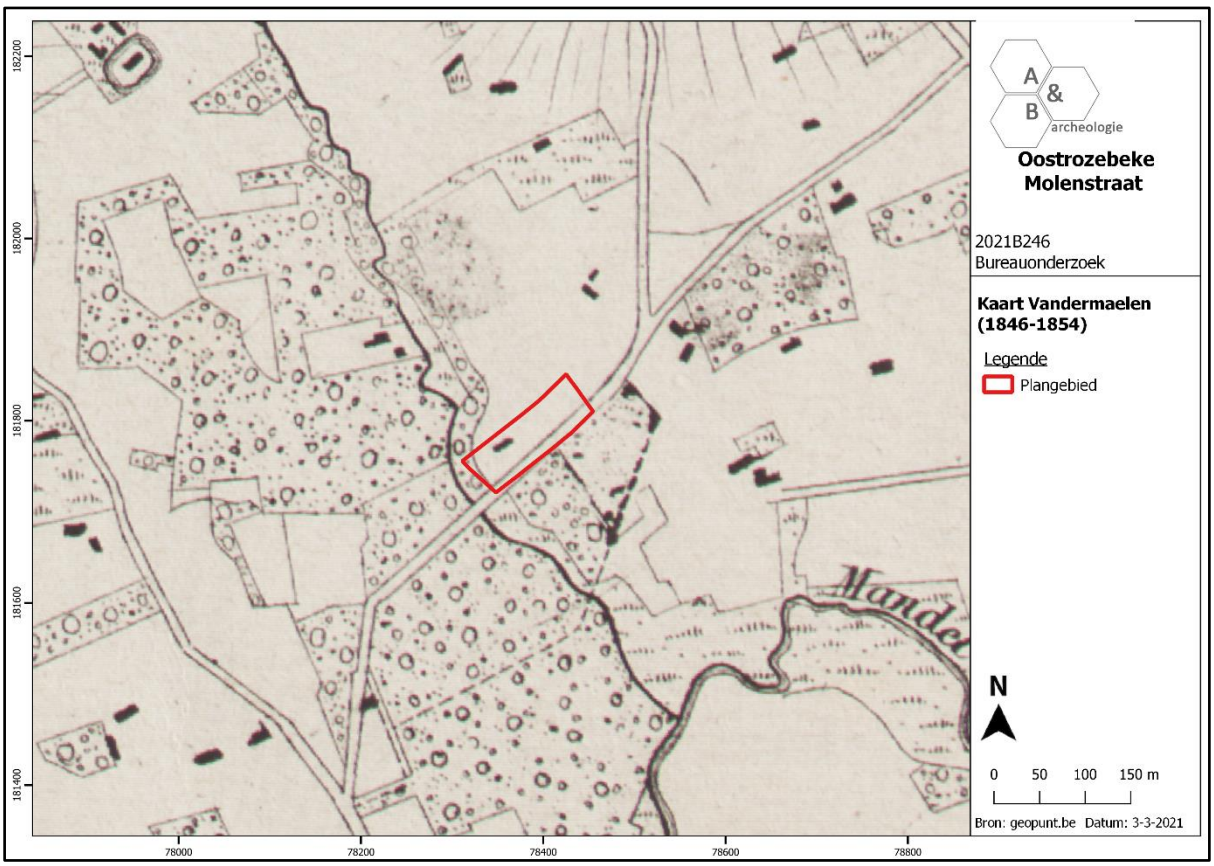

Figuur 17 Uitsnede uit de Ferrariskaart met benaderende aanduiding van het plangebied, detail (bron: geopunt.be). De projectie moet eigenlijk aan de andere kant van de waterloop gesitueerd worden.

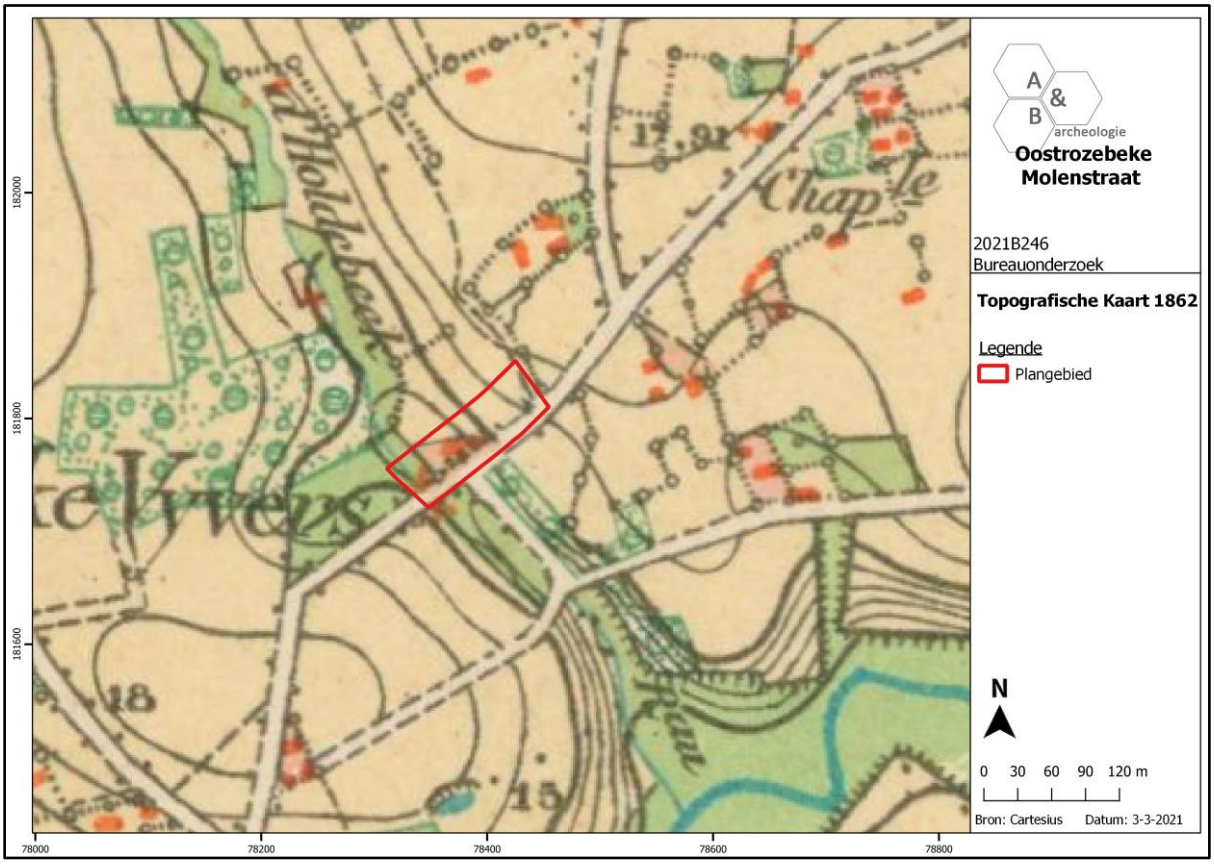

Figuur 18 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

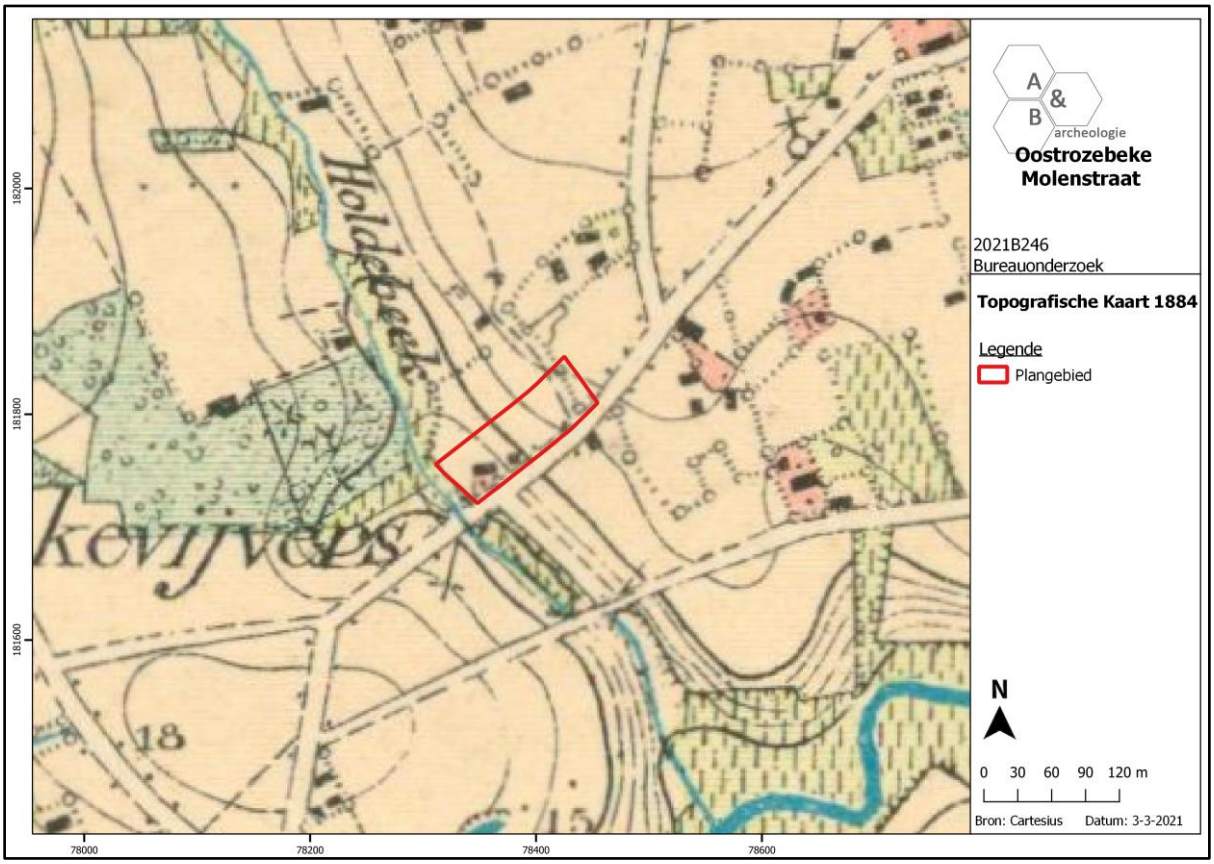

Figuur 19 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).

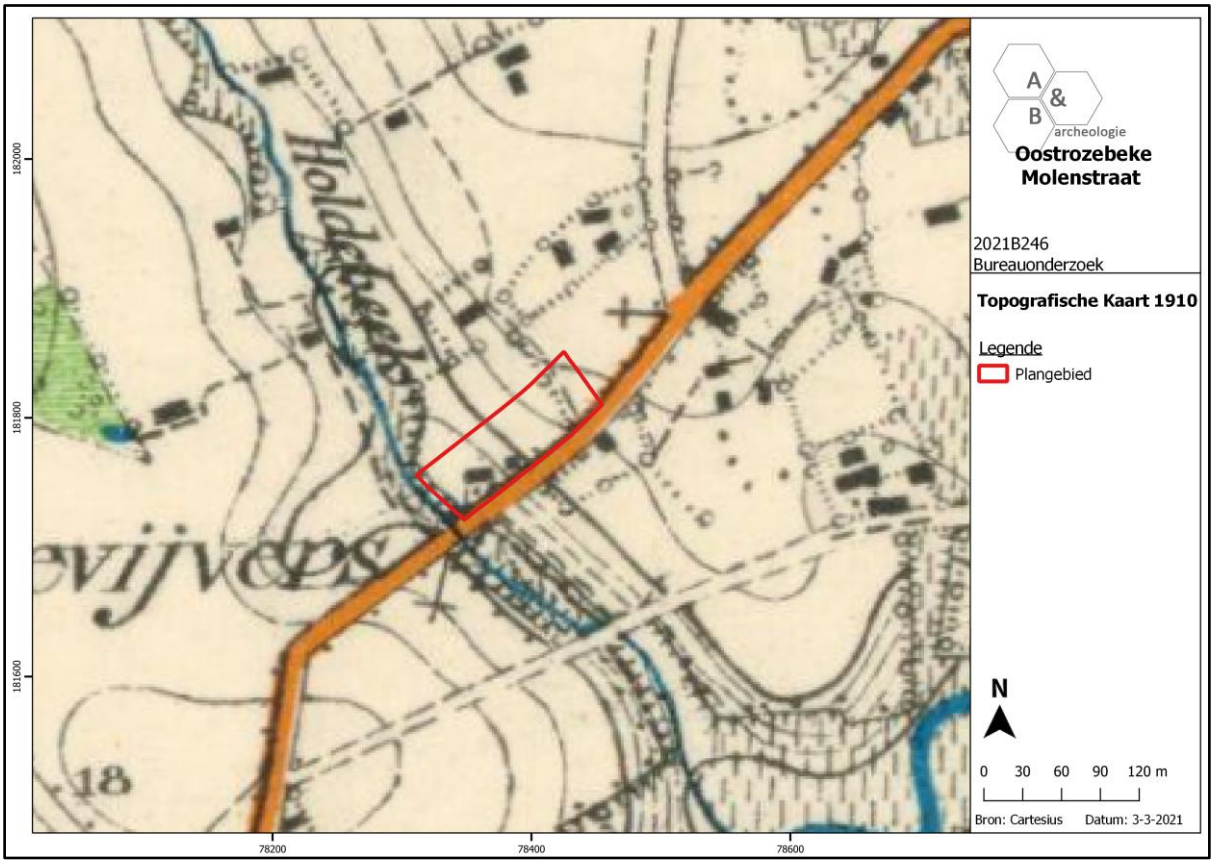

Figuur 20 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

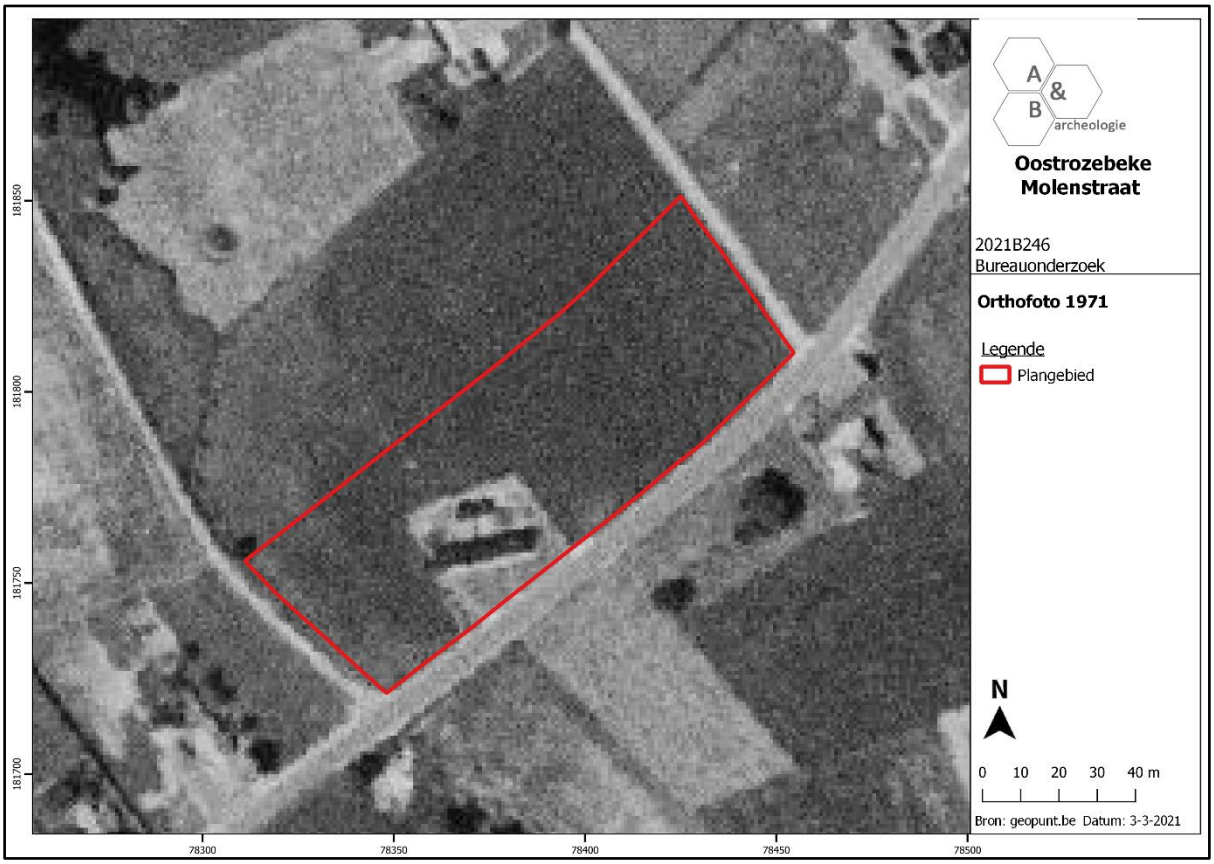

Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI).

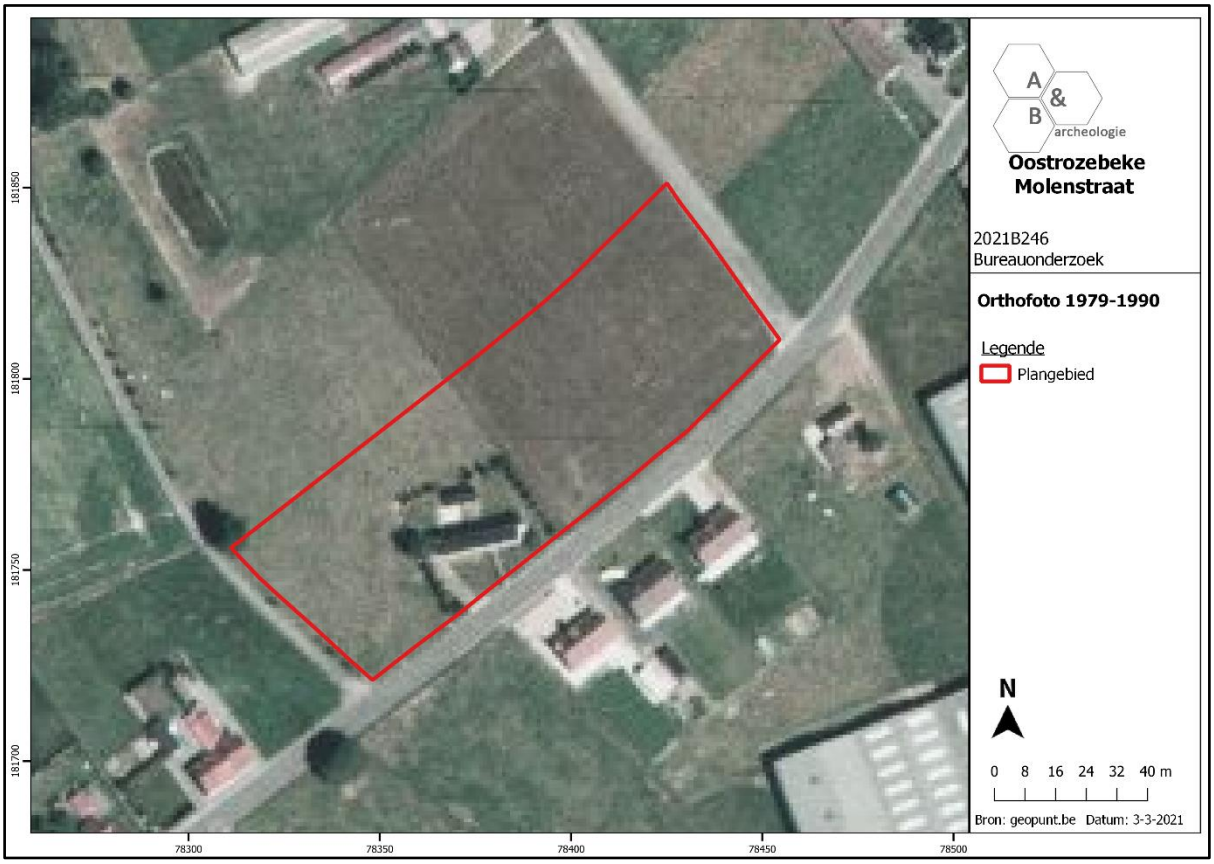

Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 (bron: cartesius.be en NGI).

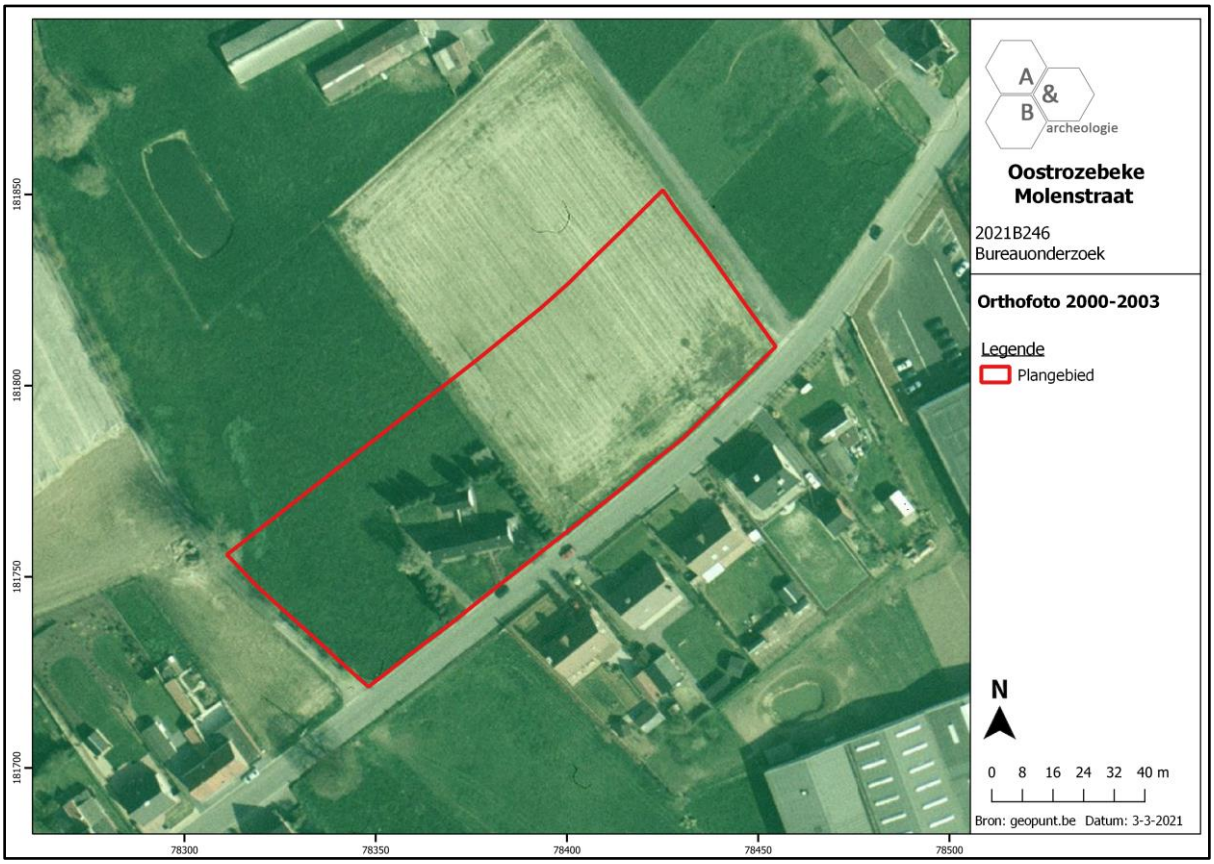

Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 (bron: cartesius.be en NGI).

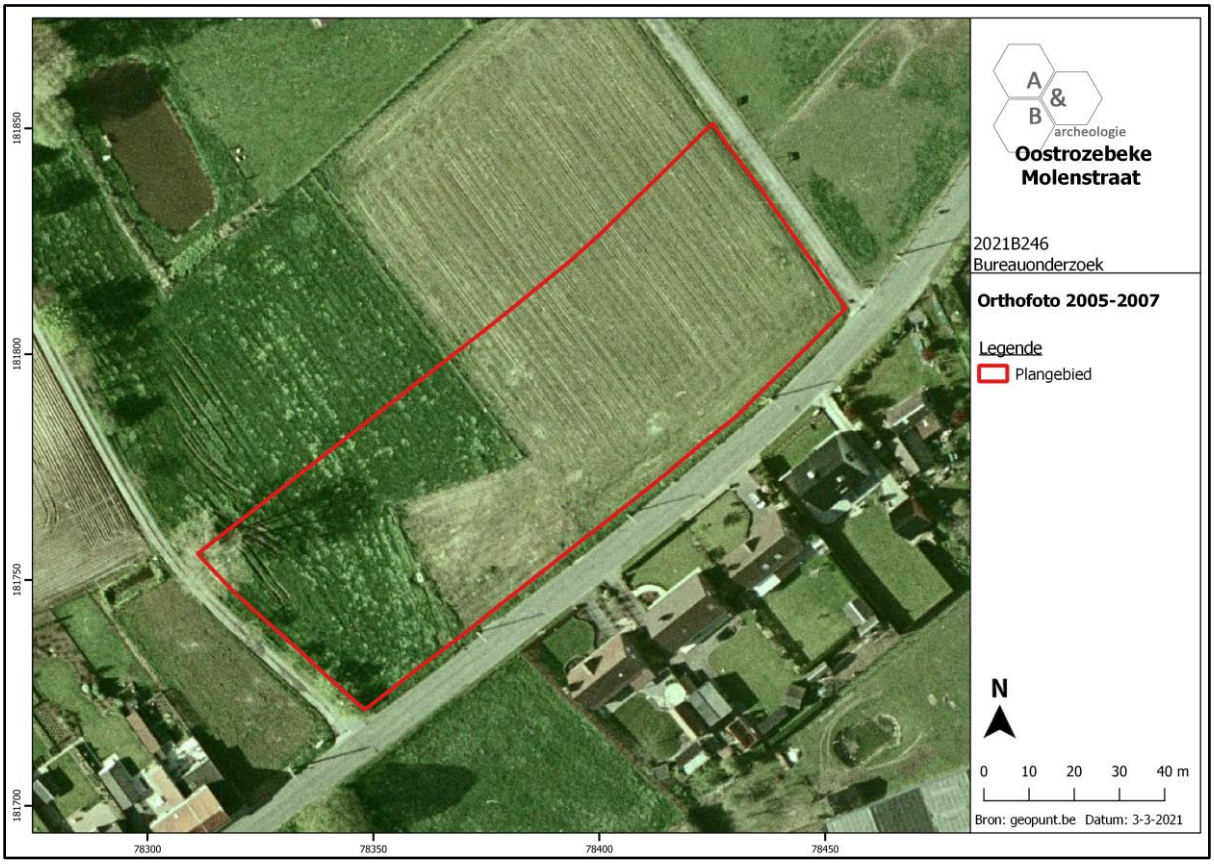

Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

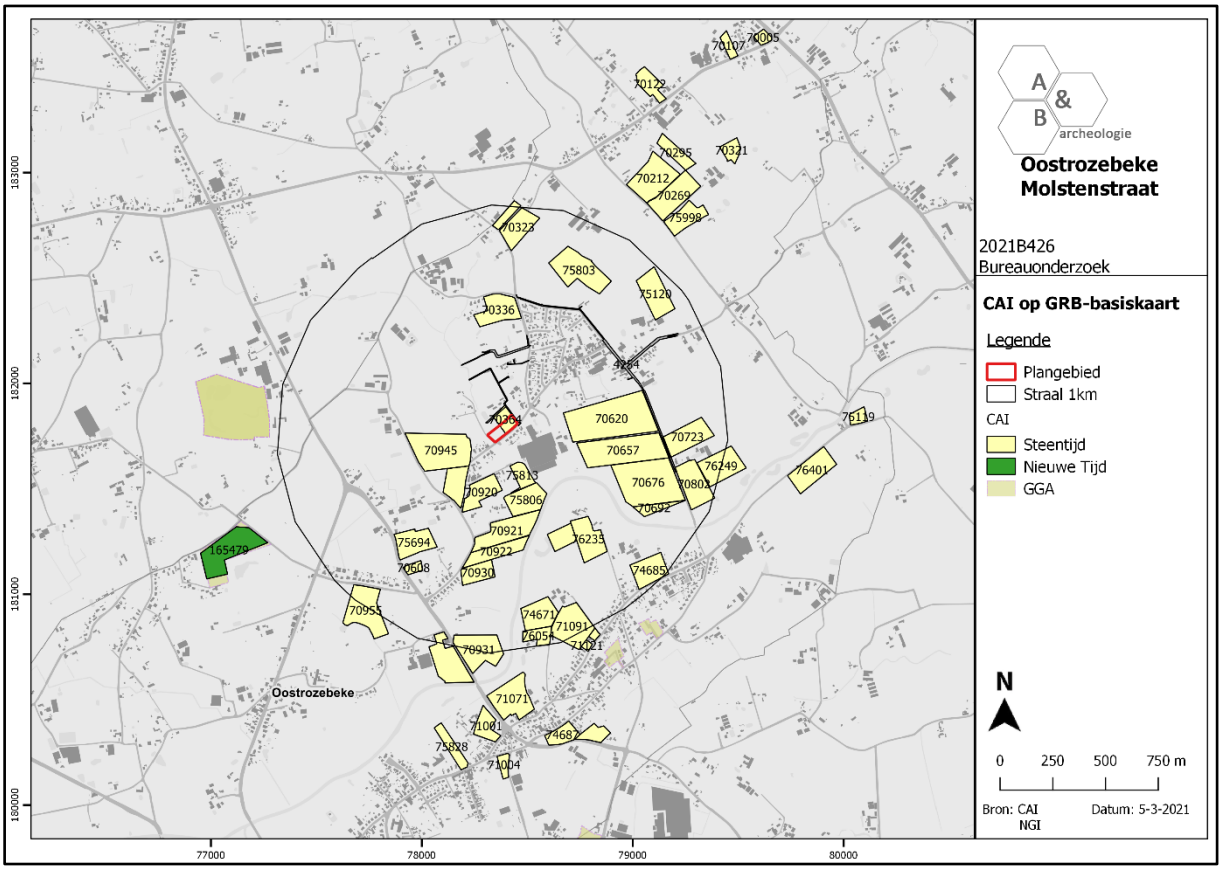

Figuur 27 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2005-2007 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

Op het oostelijk deel van plangebied werd bij een veldprospectie in 2004-2005 lithisch materiaal (1 afslag) uit de steentijd aangetroffen als losse vondst aan het maaiveld (CAI Locatie 70364). Dit is slechts één van de vele locaties in de omgeving van het plangebied waar bij gelijkaardige veldprospecties steentijdmateriaal is aangetroffen. Gravend onderzoek werd binnen een straal van 1km rond het plangebied nog amper uitgevoerd. In oktober 2020 werd op een terrein ca. 175m ten noordoosten van het plangebied een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. De locatie is niet aangeduid op de figuur hieronder. Er werd evenwel geen archeologische site aangetroffen; er waren geen aanwijzingen voor in situ bewaring van steentijd artefactensites, en het sleuvenonderzoek leverde enkel wat greppels uit de nieuwe tijden en recente verstoringen op.[9]

Het gebrek aan gravend onderzoek in de omgeving maakt dat de archeologische verwachting van het terrein eerder ongekend is.

Figuur 28 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

[9] https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16471

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied is op ruime afstand ten noordoosten van de dorpskern van Oostrozebeke gelegen, iets ten zuidwesten van het gehucht de Ginste. De benaming Molstenstraat verwijst naar de historische herenhoeve Ter Mols (ca. 600m ten noordoosten van het plangebied), waarvan de oorsprong zeker teruggaat tot de middeleeuwen. De straat staat evenwel nog niet afgebeeld op de Ferrariskaart van ca. 1777, de oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied enigszins aan te duiden is. De projectie van het plangebied op deze kaart is echter niet 100% accuraat: het terrein wordt ten westen van de Duivelsputbeek gesitueerd, terwijl het er net ten oosten ervan ligt. Vermoedelijk is het terrein te situeren op landbouwgronden en/of (drassige) weilanden aan de andere zijde van de waterloop. Nabij wordt ook een bebost perceel aangeduid. In de omgeving is er verspreide bebouwing aanwezig. De Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is meer gedetailleerd: het huidige wegennet is herkenbaar, het terrein is net ten noorden van de Molstenstraat en net ten oosten van de Holdebeek (oude benaming voor de Duivelsputbeek) te situeren. Centraal op het terrein is 1 groot losstaand bouwvolume en 1 kleiner volume aanwezig, met een schuine oriëntatie ten opzichte van de straat. Deze gebouwen zijn tot en met de topografische kaart van 1910 duidelijk weergegeven. De rest van het terrein is onbebouwd, mogelijk is het westelijke deel van het terrein weiland in de beekvallei, en het andere deel landbouwgrond. Op de luchtfoto van 1971 is het hoofdvolume nog steeds aanwezig, met ten noorden ervan een 2de, kleiner volume. De luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003 tonen wat meer detail: rond de gebouwen is een tuin aanwezig, de rest van het terrein is in gebruik als landbouwgrond. Kort nadien wordt het gebouw afgebroken, op de luchtfoto van 2005-2007 is het terrein volledig in gebruik als landbouwgrond. Ter hoogte van de voormalige bebouwing kan mogelijk enige bodemverstoring hebben plaatsgevonden.

- Het plangebied is gelegen op de linkeroever van een beekvallei (de Duivelsputbeek) die van hogere gronden in het noordwesten afwatert naar de Mandel in het zuiden. Deze waterloop is op basis van het hoogtemodel, de bodemkaart, de quartaire kaart en de historische kaarten langs de westelijke grens van het terrein te situeren, maar op de huidige kadasterkaart wordt de loop ervan meer centraal in het plangebied aangeduid. De voorstelling op de kadasterkaart is echter niet de natuurlijke loop, maar de aanduiding van een recente rechtgetrokken (ingebuisde?) loop. Het plangebied zelf is te situeren in een overgangszone tussen de hogere opduikingen in het noorden en noordwesten en de lagere vallei van de Mandel in het zuidoosten (op ca. 350m afstand). Het detail van het hoogtemodel toont dat het maaiveld in het noordoostelijke en centrale deel tamelijk vlak is (ca. +17,00 à +17,70m TAW), en dan tamelijk snel zakt naar +15,00 à +15,50m TAW in het zuidwestelijke deel van het plangebied. Het maaiveld in het zuidwestelijke deel kent een eerder geaccidenteerd verloop, mogelijk deels begin 21ste eeuw veroorzaakt door de afbraak van de bebouwing . Bodemkundig kan een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont verwacht worden, met klei-zand op geringe of matige diepte. In het uiterste westen, in de beekvallei, komt een natte licht zandleembodem zonder profiel voor.

- Hoewel er op het terrein reeds een prospectievondst van silexmateriaal uit de steentijden gekend is, en bij uitbreiding ook op meerdere percelen in de dichte omgeving, is het archeologisch potentieel zo goed als ongekend door het gebrek aan gravend archeologisch onderzoek in de regio. Recent werd op een terrein ca. 175m ten noordoosten van het plangebied een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Er werd evenwel geen archeologische site aangetroffen; er waren geen aanwijzingen voor in situ bewaring van steentijd artefactensites, en het sleuvenonderzoek leverde enkel wat greppels uit de nieuwe tijden en recente verstoringen op. Op basis van de landschappelijke en historische kenmerken kan evenwel afgeleid worden dat het niet onwaarschijnlijk zou zijn dat er een archeologische site aanwezig is op het terrein: de omgeving werd reeds lang in cultuur gebracht en bewoond, en de ligging op een hogere grond aan een beekvallei kan een bijzondere aantrekkingskracht hebben gehad voor menselijke aanwezigheid in het verleden. Zowel in situ bewaarde steentijd artefactensites als sites met grondsporen kunnen aanwezig zijn binnen de grenzen van het plangebied. Mogelijk heeft er al een beperkte bodemverstoring plaatsgevonden door de afbraak van de bewoning en het verleggen van de beek.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

Het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 12 bouwloten. Rond de woningen worden tuinen aangelegd, en wordt ruimte voorzien voor een carport. Er wordt geen nieuwe wegenis aangelegd, de woningen hebben rechtstreeks aansluiting op de Molstenstraat. In het zuidwesten wordt een strook van ca. 5m voorzien waar niet mag gebouwd worden en die deels dienst zal doen als erfdienstbaarheid voor onderhoud van de naastgelegen riolering, deze zone is ca. 250m² groot. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op bijna het volledige terrein: het bouwrijp maken van de landbouwgronden, de bodemingrepen voor de aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond.

Het plangebied kent een gemiddelde archeologische verwachting. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken kunnen een impact hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover archeologisch nog quasi niks gekend is. Er dient dus verder vooronderzoek plaats te vinden, in uitgesteld traject, omdat de gronden pas in eigendom komen onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer ‘verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem’ (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een ‘vooronderzoek met ingreep in de bodem’ (verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode noodzakelijk om uit te voeren. Op die manier kan het potentieel voor in situ steentijd artefactensites nagegaan worden en kan de bodemopbouw meer exact in kaart worden gebracht. Ook kan de graad van verstoring nagegaan worden. Het voorstel voor het landschappelijk bodemonderzoek, door middel van boringen, wordt in het programma van maatregelen verder uitgewerkt en verduidelijkt.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden. Wel dient tijdens het proefsleuvenonderzoek (zie verder) een metaaldetector ingezet worden ter controle van de aangelegde sleuven en de grondhopen.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden

worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de landschappelijke boringen vastgesteld wordt dat er mogelijk steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de landschappelijke boorresultaten.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de landschappelijke boringen vastgesteld wordt dat er mogelijk steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de landschappelijke boorresultaten.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Deze proefsleuven moeten aangelegd worden na het uitvoeren van de landschappelijke boringen (en na een eventueel archeologisch booronderzoek en/of steentijd proefputtenonderzoek). Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied is op ruime afstand ten noordoosten van de dorpskern van Oostrozebeke gelegen, iets ten zuidwesten van het gehucht de Ginste. De benaming Molstenstraat verwijst naar de historische herenhoeve Ter Mols (ca. 600m ten noordoosten van het plangebied), waarvan de oorsprong zeker teruggaat tot de middeleeuwen. De straat staat evenwel nog niet afgebeeld op de Ferrariskaart van ca. 1777, de oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied enigszins aan te duiden is. De projectie van het plangebied op deze kaart is echter niet 100% accuraat: het terrein wordt ten westen van de Duivelsputbeek gesitueerd, terwijl het er net ten oosten ervan ligt. Vermoedelijk is het terrein te situeren op landbouwgronden en/of (drassige) weilanden aan de andere zijde van de waterloop. Nabij wordt ook een bebost perceel aangeduid. In de omgeving is er

verspreide bebouwing aanwezig. De Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is meer gedetailleerd: het huidige wegennet is herkenbaar, het terrein is net ten noorden van de Molstenstraat en net ten oosten van de Holdebeek (oude benaming voor de Duivelsputbeek) te situeren. Centraal op het terrein is 1 groot losstaand bouwvolume en 1 kleiner volume aanwezig, met een schuine oriëntatie ten opzichte van de straat. Deze gebouwen zijn tot en met de topografische kaart van 1910 duidelijk weergegeven. De rest van het terrein is onbebouwd, mogelijk is het westelijke deel van het terrein weiland in de beekvallei, en het andere deel landbouwgrond. Op de luchtfoto van 1971 is het hoofdvolume nog steeds aanwezig, met ten noorden ervan een 2de, kleiner volume. De luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003 tonen wat meer detail: rond de gebouwen is een tuin aanwezig, de rest van het terrein is in gebruik als landbouwgrond. Kort nadien wordt het gebouw afgebroken, op de luchtfoto van 2005-2007 is het terrein volledig in gebruik als landbouwgrond. Hoewel er op het terrein reeds een prospectievondst van silexmateriaal uit de steentijden gekend is, en bij uitbreiding ook op meerdere percelen in de dichte omgeving, is het archeologisch potentieel zo goed als ongekend door het gebrek aan gravend archeologisch onderzoek in de regio.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Mogelijk heeft er al een beperkte bodemverstoring plaatsgevonden door de afbraak van de bewoning en het verleggen van de beek..

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Deze vraag kan op basis van enkel het bureauonderzoek niet beantwoord worden.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 12 bouwloten. Rond de woningen worden tuinen aangelegd, en wordt ruimte voorzien voor een carport. Er wordt geen nieuwe wegenis aangelegd, de woningen hebben rechtstreeks aansluiting op de Molstenstraat. In het zuidwesten wordt een strook van ca. 5m voorzien waar niet mag gebouwd worden en die deels dienst zal doen als erfdienstbaarheid voor onderhoud van de naastgelegen riolering, deze zone is ca. 250m² groot. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op bijna het volledige terrein: het bouwrijp maken van de landbouwgronden, de bodemingrepen voor de aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet met 100% zekerheid vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. De kans op het aantreffen van een archeologische site is echter niet onbestaande.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

In eerste instantie dient een landschappelijk booronderzoek te gebeuren, waarbij verspreid over het terrein een aantal boringen worden uitgevoerd. Indien blijkt dat bij dit onderzoek archeologische niveaus met potentieel voor steentijdsites bewaard zijn op een deel of over het volledige terrein, dient een verder verkennend archeologisch booronderzoek te gebeuren. Deze onderzoeksvorm valt onder een vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit onderzoek bestaat uit een boorpuntenraster, waarbij de parallelle raaien 10m uit elkaar staan en de boorpunten op de boorraai 12m uit elkaar. De keuze van het boorgrid is gebaseerd op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek. Het opgeboorde residu dient uitgezeefd te worden en gecontroleerd op de aanwezigheid van silexartefacten. Op de locatie waar er *in situ* steentijdartefacten vastgesteld werden, dient ofwel een verder vooronderzoek gericht op steentijd te gebeuren om de site beter te kunnen afbakenen (door middel van waarderend archeologisch booronderzoek en/of proefputten in functie van steentijd artefactensites), ofwel kan er direct worden overgegaan naar een opgraving indien er voldoende gegevens voorhanden zijn voor het opmaken van een programma van maatregelen hiervoor.

De tweede fase bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. Deze fase kan volgen na het landschappelijk booronderzoek, indien de resultaten hiervan negatief zijn (= geen potentieel voor steentijd). Indien er bij de landschappelijke boringen wordt vastgesteld dat het archeologisch niveau is verstoord op bepaalde delen van het plangebied, dan kan de zone waar proefsleuven dienen aangelegd te worden beperkt worden. Het sleuvenonderzoek bestaat uit het aanleggen van parallelle sleuven. De sleuven hebben als doel om het archeologisch potentieel voor sites met grondsporen in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Oostrozebeke Molstenstraat (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, 7219m² groot, heeft een bijna rechthoekige vorm en grenst in het zuidoosten aan de Molstenstraat. Het plangebied is noordoost-zuidwest georiënteerd en is volledig in gebruik als landbouwgrond. Op de luchtfoto van 2020 is te zien dat er aan de noordoostelijke rand van het terrein werken aan de gang zijn voor het aanleggen van een nieuwe riolering in de grindweg die het plangebied aan deze kant begrenst.

Het plangebied is op ruime afstand ten noordoosten van de dorpskern van Oostrozebeke gelegen, iets ten zuidwesten van het gehucht de Ginste. De benaming Molstenstraat verwijst naar de historische herenhoeve Ter Mols (ca. 600m ten noordoosten van het plangebied), waarvan de oorsprong zeker teruggaat tot de middeleeuwen. De straat staat evenwel nog niet afgebeeld op de Ferrariskaart van ca. 1777, de oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied enigszins aan te duiden is. De projectie van het plangebied op deze kaart is echter niet 100% accuraat: het terrein wordt ten westen van de Duivelsputbeek gesitueerd, terwijl het er net ten oosten ervan ligt. Vermoedelijk is het terrein te situeren op landbouwgronden en/of (drassige) weilanden aan de andere zijde van de waterloop. Nabij wordt ook een bebost perceel aangeduid. In de omgeving is er verspreide bebouwing aanwezig. De Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is meer gedetailleerd: het huidige wegennet is herkenbaar, het terrein is net ten noorden van de Molstenstraat en net ten oosten van de Holdebeek (oude benaming voor de Duivelsputbeek) te situeren. Centraal op het terrein is 1 groot losstaand bouwvolume en 1 kleiner volume aanwezig, met een schuine oriëntatie ten opzichte van de straat. Deze gebouwen zijn tot en met de topografische kaart van 1910 duidelijk weergegeven. De rest van het terrein is onbebouwd, mogelijk is het westelijke deel van het terrein weiland in de beekvallei, en het andere deel landbouwgrond. Op de luchtfoto van 1971 is het hoofdvolume nog steeds aanwezig, met ten noorden ervan een 2de, kleiner volume. De luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003 tonen wat meer detail: rond de gebouwen is een tuin aanwezig, de rest van het terrein is in gebruik als landbouwgrond. Kort nadien wordt het gebouw afgebroken, op de luchtfoto van 2005-2007 is het terrein volledig in gebruik als landbouwgrond. Ter hoogte van de voormalige bebouwing kan mogelijk enige bodemverstoring hebben plaatsgevonden.

Het plangebied is gelegen op de linkeroever van een beekvallei (de Duivelsputbeek) die van hogere gronden in het noordwesten afwatert naar de Mandel in het zuiden. Deze waterloop is op basis van het hoogtemodel, de bodemkaart, de quartaire kaart en de historische kaarten langs de westelijke grens van het terrein te situeren, maar op de huidige kadasterkaart wordt de loop ervan meer centraal in het plangebied aangeduid. De voorstelling op de kadasterkaart is echter niet de natuurlijke loop, maar de aanduiding van een recente rechtgetrokken (ingebuisde?) loop. Het plangebied zelf is te situeren in een overgangszone tussen de hogere opduikingen in het noorden en noordwesten en de lagere vallei van de Mandel in het zuidoosten (op ca. 350m afstand). Het

detail van het hoogtemodel toont dat het maaiveld in het noordoostelijke en centrale deel tamelijk vlak is (ca. +17,00 à +17,70m TAW), en dan tamelijk snel zakt naar +15,00 à +15,50m TAW in het zuidwestelijke deel van het plangebied. Het maaiveld in het zuidwestelijke deel kent een eerder geaccidenteerd verloop, mogelijk deels begin 21ste eeuw veroorzaakt door de afbraak van de bebouwing . Bodemkundig kan een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont verwacht worden, met klei-zand op geringe of matige diepte. In het uiterste westen, in de beekvallei, komt een natte licht zandleembodem zonder profiel voor.

Hoewel er op het terrein reeds een prospectievondst van silexmateriaal uit de steentijden gekend is, en bij uitbreiding ook op meerdere percelen in de dichte omgeving, is het archeologisch potentieel zo goed als ongekend door het gebrek aan gravend archeologisch onderzoek in de regio. Recent werd op een terrein ca. 175m ten noordoosten van het plangebied een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Er werd evenwel geen archeologische site aangetroffen; er waren geen aanwijzingen voor in situ bewaring van steentijd artefactensites, en het sleuvenonderzoek leverde enkel wat greppels uit de nieuwe tijden en recente verstoringen op. Op basis van de landschappelijke en historische kenmerken kan evenwel afgeleid worden dat het niet onwaarschijnlijk zou zijn dat er een archeologische site aanwezig is op het terrein: de omgeving werd reeds lang in cultuur gebracht en bewoond, en de ligging op een hogere grond aan een beekvallei kan een bijzondere aantrekkingskracht hebben gehad voor menselijke aanwezigheid in het verleden. Zowel in situ bewaarde steentijd artefactensites als sites met grondsporen kunnen aanwezig zijn binnen de grenzen van het plangebied. Mogelijk heeft er al een beperkte bodemverstoring plaatsgevonden door de afbraak van de bewoning en het verleggen van de beek.

Het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 12 bouwloten. Rond de woningen worden tuinen aangelegd, en wordt ruimte voorzien voor een carport. Er wordt geen nieuwe wegenis aangelegd, de woningen hebben rechtstreeks aansluiting op de Molstenstraat. In het zuidwesten wordt een strook van ca. 5m voorzien waar niet mag gebouwd worden en die deels dienst zal doen als erfdienstbaarheid voor onderhoud van de naastgelegen riolering, deze zone is ca. 250m² groot. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op bijna het volledige terrein: het bouwrijp maken van de landbouwgronden, de bodemingrepen voor de aanleg van de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond.

Het plangebied kent een gemiddelde archeologische verwachting. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken kunnen een impact hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover archeologisch nog quasi niks gekend is. Er dient dus verder vooronderzoek plaats te vinden, in uitgesteld traject, omdat de gronden pas in eigendom komen onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

Het verder vooronderzoek bestaat uit enerzijds een landschappelijk booronderzoek (eventueel gevolgd door een archeologisch booronderzoek en/of een proefputtenonderzoek gericht op steentijd), anderzijds een proefsleuvenonderzoek. Het proefsleuvenonderzoek dient niet/beperkter uitgevoerd te worden indien er bij de landschappelijke boringen een verstoring van het archeologisch

niveau worden vastgesteld op (delen van) het terrein. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

5. Bibliografie

- https://inventaris.onroerenderfgoed.be
- https://cai.onroerenderfgoed.be/
- http://www.geopunt.be/kaart
- http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/
- http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/
- http://www.ngi.be/topomapviewer/
- https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16471

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2020 (bron: geopunt.be). 7
Figuur 2 Ontwerpplan (bron: initiatiefnemer). 8
Figuur 3 Geplande werken geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be en initiatiefnemer). 9
Figuur 4 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI). 10
Figuur 5 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI). 11
Figuur 6 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be). 11
Figuur 7 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). .. 12
Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be). 13
Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be). 14
Figuur 10 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be). 14
Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV). 15
Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be). 16
Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be). 17
Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be). 17
Figuur 15 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be). 18
Figuur 16 Uitsnede uit de Ferrariskaart met benaderende aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). De projectie moet eigenlijk aan de andere kant van de waterloop gesitueerd worden. 20
Figuur 17 Uitsnede uit de Ferrariskaart met benaderende aanduiding van het plangebied, detail (bron: geopunt.be). De projectie moet eigenlijk aan de andere kant van de waterloop gesitueerd worden. 21
Figuur 18 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be). 21
Figuur 19 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be). 22
Figuur 20 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be). 22
Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI). 23
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 (bron: cartesius.be en NGI). 23
Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 (bron: cartesius.be en NGI). 24
Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be). 24
Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be). 25
Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be). 25
Figuur 27 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2005-2007 (bron: geopunt.be). 26
Figuur 28 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI). 27